

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

ALKUSANAT

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry on tehnyt haja-asutuksen jätevesineuvontaa Pirkanmaalla aktiivisesti vuodesta 2007 alkaen. Neuvontatyötä on kokoajan tehty pienillä resursseilla ja sen myötä jouduttu etsimään uudenlaisia ratkaisuja laadukkaan neuvonnan järjestämiseksi. Kiinteistökohtaiseen neuvontatyöhön päätettiin hyödyntää paikallisten jätevesisuunnittelijoiden osaamista harjoittelijoiden sijaan. Tässä raportissa kerrotaan, miten neuvontatyö toteutettiin ostopalveluna ja millaisia kokemuksia siitä saatiin. Ajatuksena on, että tämän raportin pohjalta kuka tahansa voi helposti toimia neuvontaa organisoivana tahona.

Vesiensuojeluyhdistys on tehnyt haja-asutuksen jätevesineuvontatyötä Pirkanmaalla vuosina 2008-2009 Jätevedenkäsittelyn hyvät käytännöt kylissä –hankkeessa ja vuosina 2010-2012 Järkeä jätevedenkäsittelyyn –hankkeessa. Neuvontatyöhön on saatu rahoitusta Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta. Hankkeiden toteutuksesta on vastannut projektipäällikkö Satu Heino. Hankkeissa on pidetty valtava määrä neuvontatilaisuuksia, koulutettu alan osaajia ja kerätty yhdistyksen sivuille Pirkanmaan jätevesiportaali, josta löytyy mm. osaajapankki ja tietoa Pirkanmaan kuntien jätevesiohjeista. Jätevesiportaali löytyy osoitteesta www.kvvy.fi/jatevesi.

Kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa on tehty Järkeä jätevedenkäsittelyyn –hankkeessa. Neuvontakäyntejä tehtiin kaikkiaan kahdeksassa eri kunnassa yli 400 vakituisesti asutulla kiinteistöllä. Neuvontatyön ideoimisessa ja toimintamallin hiomisessa on ollut isoksi avuksi hanketta ohjaava hankeryhmä. Hankeryhmän puheenjohtajana toimi Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen jätevesiosaston johtaja puhdistamoinsinööri Jukka Lammentausta ja jäsenenä ylitarkastaja Marko Konsala Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, Kangasalan ympäristöpäällikkö Tuomo Antila, Virtain rakennustarkastaja Hannu Huhtala, Pirkan kylien kyläasiamies Marja Vehnämaa, Koneyrittäjien liiton aluepäällikkö Ari Pihlajavaara ja jätevesisuunnittelija Vesa Arvonen. Kiitokset hankeryhmälle asian ponnekkaasta edistämisestä ja avusta toimintamallia kehitettäessä.

Tampereella toukokuussa 2012

Satu Heino

SISÄLTÖ

1.	YHTEENVETO	1
2.	JOHDANTO	3
3.	KIINTEISTÖKOHTAISEN NEUVONNAN TOTEUTUS.....	4
3.1	Neuvontakohteiden valinta	4
3.2	Neuvojan kilpailutusprosessi	5
3.2.1.	Tarjouspyyntö	5
3.2.2.	Neuvojan valinta	5
3.3	Neuvontatyön toteutus kiinteistöillä	6
3.3.1.	Tiedotustoimet	6
3.3.2.	Kiinteistökäytien toteutus	7
3.3.3.	Neuvojan raportointi hankkeelle.....	9
3.4	Neuvontatyön laadunvalvonta	9
4.	KOKEMUKSET TOIMINTAMALLISTA	11
5.	JOHTOPÄÄTÖKSET	12

VIITTEET

LIITTEET:

- Liite 1. Esimerkki kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan tarjouspyynnöstä
- Liite 2. Esimerkki tarjouspyynnön laatupisteytyksestä
- Liite 3. Esimerkki kiinteistökohtaisen neuvontatyön sopimuksesta
- Liite 4. Esimerkki kiinteistöille lähetettävästä tiedotekirjeestä
- Liite 5. Esimerkkilomake käyttökuntoisen jätevesijärjestelmän arvioinnista
- Liite 6. Esimerkkilomake saneerausta vaativan jätevesijärjestelmän arvioinnista
- Liite 7. Esimerkkilomake vähäisten vesien kiinteistöjen arvioinnista
- Liite 8. Esimerkki hankkeen kiinteistöiltä keräämistä tiedoista
- Liite 9. Hankkeen käyttämä palautelomake
- Liite 10. Saneeraajan muistilista

1. YHTEENVETO

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry on tehnyt haja-asutuksen jätevesineuvontaa Pirkanmaalla vuodesta 2007 alkaen. Neuvontatyötä on kokoajan tehty pienillä resursseilla ja sen myötä jouduttu etsimään uudenlaisia ratkaisuja laadukkaan neuvonnan järjestämiseksi. Tässä raportissa kerrotaan kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan toteuttamisesta ostopalveluna.

Toimintamalli kehitettiin ja hiottiin valmiiksi kaikkiaan kahdeksassa eri kunnassa tehdyssä neuvontatyössä vuosina 2010-2011. Neuvontaa tarjottiin lähes 1800 kiinteistölle, joista yli 400 kiinteistöä neuvontakäynnin lopulta halusi. Neuvontakäyntien kokemuksista ja tuloksista on julkaistu erilliset raportit (Heino 2011, Heino 2010).

Neuvontatyö kylissä alkoi palaverilla kylän puuhahenkilöiden kanssa. Palaverissa keskusteltiin tulevasta hankkeesta, motivoitiin puuhahenkilöt hankkeen taakse ja sovittiin työn käytännön järjestelyistä. Tämän jälkeen valittiin neuvontakäynnit tekevä neuvoja tarjouskilpailulla. Tarjouspyyntö lähetettiin alueella toimiville jätevesisuunnittelijoille ja HILMA:an (liite 1). Tarjous jätettiin hankkeelle kahdella erillisellä lomakkeella. Laatulomakkeella arvioitiin tarjoajan koulutusta, suunnittelu- ja neuvontakokemusta, kokemusta työnjohto- ja asennustehtävistä sekä toimijan puolueettomuutta. Hanke pisteytti tarjoajat ensin laadun perusteella ja avasi hintatarjouskuoret vain niiden tarjoajien osalta, jotka ylittivät määritellyn laatupisteiden vähimmäismäärän (liite 2). Hintavertailun voitti halvimman tarjouksen esittänyt tarjoaja. Neuvontatyöstä sovittiin kirjallisella sopimuksella (liite 3).

Varsinainen neuvontatyö kylissä käynnistettiin lähettämällä kiinteistöille tiedotekirje (liite 4). Kirjeet jaettiin joko kyläyhdistyksen toimesta ”tonkkapostina” tai Itellan kautta joukkojakeluna valituille postinumeroalueille. Samaan aikaa kirjeen kanssa julkaistiin paikallislehdessä juttu neuvontatyöstä. Reilu viikko tämän jälkeen pidettiin kylällä yleisötilaisuus, jossa pidettiin yleisluento haja-asutuksen jätevedenkäsittelyn vaatimuksista ja ratkaisuista sekä vastattiin asukkaiden kysymyksiin. Yleisötilaisuudessa oli myös mahdollista varata oma neuvonta-aika. Yleisötilaisuuden jälkeen neuvontakäynti oli mahdollista varata puhelimitse suoraan neuvojalta. Hankkeen hoitaman tiedotuksen lisäksi kyläyhdistys tiedotti hankkeesta omien tiedotuskanaviensa kautta mm. nettisivuilla, ilmoitustauluilla, kyläkirjeissä ja Facebookissa. Neuvontakäyntien alettua myös puskaradio toimi hyvänä markkinointikanavana. Neuvojalta kuului vain kiinteistökäyntien tekeminen. Hanke huolehti työn organisoimisesta ja viestinnästä.

Kiinteistökäynnillä neuvoja arvioi käytössä olevan järjestelmän kunnan ja antoi tarvittaessa ohjeita sen saneeraamiseksi. Kiinteistöille jätettiin kirjallinen arvio järjestelmän kunnosta (liitteet 5, 6 ja 7). Jätevesijärjestelmän lisäksi käytiin läpi kiinteistön tekemä jätevesiselvityslomake. Neuvoja raportoi hankkeelle kiinteistökäynneistä täyttämällä kiinteistöjen tiedot raportointitaulukkoon (liite 8). Raportointitaulukko toimi myös maksuperusteena neuvojan laskutukselle.

Neuvontatyön laadunvalvontaan kuului asukaspalautteen seuranta niin työn aikana kuin sen jälkeenkin. Neuvontakäyntien jälkeen asukailta kerättiin palaute internetissä täytettävällä palautelomakkeella (liite 9). Lisäksi ensimmäinen neuvontapäivä tehtiin aina yhdessä hankkeen edustajan kanssa.

Järkeä jätevedenkäsittelyyn –hankkeen kokemukset jätevesineuvonnasta ostopalveluna olivat erittäin positiivisia. Toimintamalli toimii erinomaisesti, kun halutaan toteuttaa ammattitaitoisia kiinteistökohtaisia jätevesineuvontaa rajatuilla alueilla, joilla on käytettävissä ammattitaitoisia jätevesisuunnittelijoita. Yksi tärkeä kulmakivi neuvontatyön onnistumiseen kylissä oli paikallinen yhteistyökump-

pani. Paikallinen yhteistyökumppani auttoi käytännön järjestelyissä ja toimi ennen kaikkea hankkeen luotettavuuden lisääjänä ja asukkaiden motivoijana.

Kiinteistökohtainen jätevesineuvonta on yksi tärkeä kanava jätevesitiedon levittämisessä. Asukkaiden omaan varausaktiivisuuteen perustuvilla neuvontakäynneillä tavoitetaan kuitenkin pääasiassa vanhempia asukkaita ja onkin tärkeää, että neuvontakäyntien lisäksi käytetään monipuolisesti myös muita viestintäkanavia.

Neuvonta-alueen valinta	•Ehdotuksia kylistä viranomaisilta ja kyliltä suoraan •Määräytyy usein rahoituksen kautta •Neuvonta-alue tulee olla riittävän suuri, jotta käyntejä tulee neuvojalle mielekäs määrä
Neuvottelu kylän kanssa	•Paikallinen yhteistyökumppani auttaa työn käytännön järjestelyissä ja poistaa ennakkoluuloja neuvontatyötä kohtaan •Aloituspalaverissa sovitaan työalueen rajauksesta, aikataulusta ja toimintatavoista
Jätevesineuvojan valinta	•Tarjouspyyntö, jossa laatu- ja hintakilpailutus •Tarjousten pisteytys ja neuvojan valinta •Kirjallinen sopimus valitun neuvojan kanssa
Tiedotus kylässä	•Tiedotusta tehdään paljon ja eri kanavia käyttäen: kirjeet, yleisötilaisuus, paikallislehti jne. •Tavoitteena jakaa tietoa, poistaa ennakkoluuloja ja motivoida varaamaan neuvontakäynti
Neuvontatyö kiinteistöillä	•Kiinteistön nykyisen jätevesijärjestelmän kunnon ja korjaustarpeiden selvittäminen sekä kunnan jätevesijärjestelmän selvityslomakkeen täyttö •Asukkaan ohjaus ja motivointi tarvittaviin toimiin
Palautteen kerääminen	•Palautteen kerääminen on osa neuvontatyön laadunvalvontaa ja vaikuttavuuden arvioimista •Helpoin kerätä sähköpostilla sähköistä palautelomaketta käyttäen

Kuva 1.1. Yhteenvedo kiinteistökohtaisen neuvontatyön toimintamallista.

2. JOHDANTO

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry on tehnyt haja-asutuksen jätevesineuvontaa Pirkanmaalla vuodesta 2007 alkaen. Neuvontatyöllä on alusta alkaen ollut kaksi päätavoitetta. Ensinnäkin neuvonta perustuu vain tutkittuun ja yleisesti hyväksyttyyn tietoon ja ei ole sidoksissa laitetoimitajiin. Vesiensuojeluyhdistys on myös itse tutkinut käytössä olevien jätevesijärjestelmien toimivuutta. Toinen kantava periaate on vesiensuojelun edistäminen. Neuvonnalla pyritään motivoimaan asukkaita rakentamaan jätevesijärjestelmiä, jotka edistävät kiinteistön lähiympäristön puhtaana pysymistä.

Ensimmäinen neuvontahanke, vuosina 2008-2009 toteutettu *Jätevedenkäsittelyn hyvät käytännöt kylissä*, keskittyi yleisneuvonnan toteuttamiseen ja asian esille nostamiseen, koska koko maakunnan kattavaa jätevesineuvontaa ei Pirkanmaalla ollut aiemmin toteutettu. Vesiensuojeluyhdistys onnistuikin hankkeen myötä vakiinnuttamaan paikkansa luotettavana jätevesineuvontatahona. Hankkeessa mm. tutkittiin jätevesijärjestelmien toimivuutta, järjestettiin yli 40 yleisötilaisuutta ja jätevesijärjestelmien asennusnäytöksiä sekä lukuisia koulutuksia alan toimijoille ja Pirkanmaan kunnille. Hanke myös kokosi Pirkanmaan jätevesiasiat yhteen paikkaan hankkeen nettisivuille www.kvvy.fi/jatevesi.

Haja-asutuksen jätevesineuvontatyötä jatkettiin vuosina 2010-2012 toteutettavalla *Järkeä jätevedenkäsittelyyn* –hankkeella. Uutta hanketta valmisteltaessa hankkeen painopistettä siirrettiin enemmän kiinteistökohtaisen neuvonnan suuntaan. Kiinteistökohtaiselle neuvonnalle näytti olevan selvästi tarvetta, koska yleisneuvonta ei kaikkia tavoita ja moni kaipaa konkreettisempaa neuvontaa juuri oman järjestelmänsä saneeraustarpeista. Toki yleisneuvontaakin edelleen hankkeeseen sisällytettiin ja lisäksi alan toimijoiden listaus muutettiin tietokantapohjaiseksi osajajankiksi.

Kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan toteuttamisessa suurin haaste oli resurssien niukkuus. Rahoittaja Pirkanmaan ELY-keskus ei suostunut henkilöresurssin lisäämiseen yhdestä henkilöstä. Tämän vuoksi hankkeessa alettiin kehittää toisenlaista toimintamallia, jolla kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa voidaan tehdä kustannustehokkaasti, mutta kuitenkin laadukkaasti.

Pitkällisen pohdinnan jälkeen päädyttiin toteuttamaan kiinteistökohtainen neuvontatyö ostopalveluna. Näin hanke voi ostaa vain tarvitsemansa palvelun ja paikalliset yrittäjät saavat töitä. Ostopalvelumallissa oli tärkeää, että neuvoja on mahdollisimman hyvin alaan perehtynyt ja omaa myös käytännön kokemusta jätevesisaneerauksen toteuttamisesta. Hankkeen ei tarvitse käyttää aikaa neuvojien kouluttamiseen, koska riittävästä koulutuksesta ja kokemuksesta varmistutaan jo tarjouspyyntövaiheessa. Hankkeen yhtenä tavoitteena oli motivoida asukkaita jätevesisaneerausten toteuttamiseen ja suunnittelijoiden käyttäminen nevojina tarjosikin asukkaille mahdollisuuden tutustua suunnittelijaan jo neuvontakäynnillä. Neuvontakäynti ei kuitenkaan ollut sidottu suunnitelman tilaamiseen, vaan asukas oli täysin vapaa valitsemaan mahdollisessa saneerauksessa tarvitsemansa ammattilaiset itse. Hanke myös kilpailutti kaikki alueella toimivat suunnittelijat neuvontakäyntien jälkeen ja toimitti kilpailutuksen tulokset kiinteistöille.

Toimintamalli kehitettiin ja hiottiin kaikkiaan kahdeksassa eri kunnassa tehdyssä neuvontatyössä. Neuvontatyö ja neuvojien kilpailutus tapahtui neljässä eri aikajaksossa (keväät 2010, syksy 2010, kevät 2011 ja syksy 2011). Neuvontaa tarjottiin lähes 1800 kiinteistölle, joista yli 400 kiinteistöä neuvontakäynnin lopulta halusi. Tässä julkaisussa kerrotaan toimintamallista, jolla neuvontatyön kilpailutus, toteutus ja laadunvalvonta toteutettiin Pirkanmaalla.

3. KIINTEISTÖKOHTAISEN NEUVONNAN TOTEUTUS

3.1 Neuvontakohteiden valinta

Kaikessa vapaaehtoisuuteen perustuvassa neuvonnassa suurin haaste on löytää kiinteistöt, jotka neuvontakäynnin haluavat. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen neuvontahankkeessa neuvonnasta kiinnostuneita kyliä kartoitettiin sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen, kuntien että kyläyhdistysten kautta. Ehdotuksia neuvonnasta kiinnostuneista kylistä tuli odotettua vähemmän, mutta kuitenkin riittävän monta ja riittävän erilaisia toimintamallin kehittämistä varten. Mukaan valikoituneiden kylien koko vaihteli alle 40 kiinteistön pikkukylistä yli 300 kiinteistön monen kylän kokonaisuuksiin. Kylissä neuvontaa tarjottiin pääsääntöisesti vain vesivessallisille kiinteistöille.

Hankkeen tavoitteena oli alusta alkaen, että neuvontakylältä löytyy paikallinen yhteistyökumppani hankkeen avuksi. Yhteistyökumppani auttaa paitsi neuvontatyön käytännön järjestelyissä, myös poistaa ennakkoluuloja neuvontatyötä kohtaan ja motivoi asukkaita neuvontakäyntien varaamiseen. Yhteistyökumppanin paikallistuntemus säästää monelta turhalta työltä. Yhteistyökumppanina toimivat pääasiassa kyläyhdistykset, mutta usein suunnittelutyössä oli mukana väkeä myös vesiosuuskunnista tai esimerkiksi kalastusalueista. Pienissä kylissä samat puuhahenkilöt toimivat yleensä useissa seuroissa.

Käytännössä neuvontatyö kylissä alkoi palaverilla kylän puuhahenkilöiden kanssa. Palaverin tarkoituksena oli kertoa tulevasta hankkeesta, motivoida puuhahenkilöt hankkeen taakse ja sopia työn käytännön järjestelyistä. Kyläyhdistys vastasi neuvontatyöstä järjestetyn yleisötilaisuuden käytännön järjestelyistä ja hoiti usein myös tiedotuskirjeiden jakelun.

Kuva 3.1. Neuvontatyön suunnittelua kyläyhdistyksen puheenjohtajan kotona Virtain Vaskivedellä.

Paikallisen toimijan ja kunnan kanssa neuvonta-alue rajattiin tarkoituksenmukaiseksi. Kriteereinä olivat tiedotuskirjeiden postituksen helppous (kokonaiset postinumeroalueet tai kyläyhdistyksen ”tonkkapostin” jakelualue) ja paikallisten toimijoiden vaikutusalueet. Mukaan pyrittiin saamaan myös vesiensuojelun kannalta tärkeät alueet. Valitulta alueelta laskettiin vesivessallisten eli yleensä käytännössä vakituisesti asuttujen kiinteistöjen määrä. Kiinteistömäärää ja kylän sijaintia käytettiin lähötietona tarjouspyyntöä laadittaessa. Toimivan kokoisella neuvonta-alueella on noin 300 kiinteistöä. Tästä tulee neuvontakäyntejä noin 50-60 eli noin 10 neuvontapäivää.

3.2 Neuvojan kilpailutusprosessi

3.2.1. Tarjouspyyntö

Hankkeessa neuvojan kilpailutus hoidettiin lain julkista hankinnoista säädösten mukaisesti. Yksittäisten kylien ostopalveluiden hinta jäi selkeästi alle lain kynnysarvon. Koko kiinteistökohtaiselle neuvonnalle varattu budjetti kuitenkin ylitti hankkeen käynnistyessä voimassa olleen lain kynnysarvon ja rahoittajan tulkinnan mukaan silloin kaikki osahankkeet tuli kilpailuttaa hankintalainsäädännön mukaisesti. Vaikka hankintalainsäädäntö ei hanketta koskikaan, saa sieltä hyvät suuntaviivat kilpailutuksen hoitamiseen.

Tarjouspyynnössä on tärkeää määritellä yksiselitteisesti mistä tarjousta pyydetään. Tarjouspyynnössä kuvataan neuvojalle kuuluvat tehtävät ja toisaalta asiat, joista hanke huolehtii (liite 1). Hankkeen tarjouspyynnössä toteutuvien kiinteistökäyntien määrä arvioitiin aiempien kylien kokemusten perusteella. Hanke ei ottanut vastuuta siitä, jos neuvontakäyntien määrä ylitti arvioidun tai jäi sitä pienemmäksi. Työalueen maantieteellinen raja esitettiin tarjouspyynnössä joko karttana tai sanallisesti määritellen (esimerkiksi postinumeroalueet). Tarjoajien tuli jo tarjouspyyntövaiheessa vakuuttaa toimivansa hankkeen puolueettomien periaatteiden mukaisesti tai muuten tarjous hylättiin.

Varsinainen tarjous jätettiin hankkeelle kahdella erillisellä lomakkeella. Hanke pisteytti tarjoajat ensin laadun perusteella ja avasi hintatarjouskuoret vain niiden tarjoajien osalta, jotka ylittivät määritellyn laatupisteiden vähimmäismäärän. Laatulomakkeella arvioitiin tarjoajan koulutusta, suunnittelu- ja neuvontakokemusta, kokemusta työnjohto- ja asennustehtävistä sekä toimijan puolueettomuutta. Erillisellä hintalomakkeella tarjoaja ilmoitti tarjoamansa hinnan kiinteistökäyntiä kohti niille kylille tai alueille, joita hän tarjoaa.

Neuvontatyötä koskeva hankintailmoitus julkaistiin HILMA-järjestelmässä (www.hankintailmoitukset.fi). Tämän lisäksi tarjouspyyntö lähetettiin sähköpostilla kaikille vesiensuojeluyhdistyksen osajapankissa oleville jätevesijärjestelmien suunnittelijoille, jotka olivat ilmoittaneet toimivansa ko. kunnissa.

3.2.2. Neuvojan valinta

Tarjoukset lähetettiin hankkeelle postitse ja ne avattiin kaikki yhtä aikaa avauskokouksessa. Tarjousten pisteyttämisessä käytettiin tarjouspyynnön laatimisvaiheessa tehtyä pisteytystaulukkoa (liite 2). Pisteytyksessä jätevesijärjestelmien suunnittelu- ja asennuskokemus ja neuvontakokemus tuottivat yhtä paljon pisteitä. Neuvontakokemuksena huomioitiin paitsi kokemus kiinteistökohtaisesta neu-

vontatyöstä, myös kokemus yleisneuvonnasta erilaisissa tilaisuuksissa. Pisteytykseen huomioitiin vain neuvontatyö ei-kaupallisten toimijoiden tilaisuuksissa. Kolmantena pisteytettävänä kokonaisuutena huomioitiin tarjoajan koulutus haja-asutuksen jätevesiasioista. Koska alalle ei ole olemassa räätälöityä peruskoulutusta, hyväksyttiin hyvinkin kirjavalla koulutustaustalla olevat tarjoajat mukaan. Edellytyksenä kuitenkin oli, että tarjoaja on jossain vaiheessa hankkinut jotain alaan liittyvää kurssitusta. Pisteytyksessä täydet pisteet sai FISE-pätevyydellä (www.fise.fi). Myös muut pisteytyskriteerit mukailivat FISE-pätevyyden arvioinnissa käytettäviä koulutusvaatimuksia.

Tarjouksia tuli neuvonta-alueita kohden 2-4. Hintavertailuun pääsivät kaikki vähintään puolet laatu-pisteitä saaneet. Kaksi tarjousta hylättiin riittämättömän laadun vuoksi. Hintavertailun voitti halvimman tarjouksen esittänyt tarjoaja. Tarjoustilailun voittaja kutsuttiin sopimusneuvotteluun. Kaikille tarjouksen jättäneille lähetettiin hankintapäätös. Hankintapäätöksen liitteenä oli hakemusosoitus markkinaoikeuteen.

Neuvontatyöstä neuvoteltiin sopimusneuvottelussa ja sovittiin kirjallisella sopimuksella (liite 3). Sopimuksessa sovittiin mahdollisimman yksiselitteisesti tehtävästä työstä ja siitä maksettavasta korvauksesta. Sopimus pohjautui tarjouspyyntöasiakirjoihin ja saatuun tarjoukseen ja ne lisättiin myös sopimuksen liitteeksi. Sopimusvaiheessa työn aikataulu oli yleensä jo varmistunut ja se kirjattiin sopimukseen. Mahdollinen puolueettoman toimintatavan vastainen toiminta kirjattiin sopimukseen purkuehdoksi. Työn sisällön lisäksi sopimuksessa sovittiin työn veloituksesta ja korvauksen maksuehdoista.

3.3 Neuvontatyön toteutus kiinteistöillä

3.3.1. Tiedotustoimet

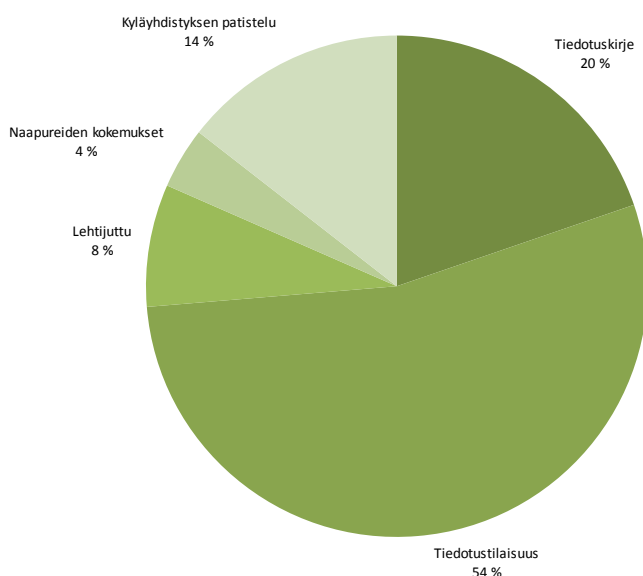
Varsinainen neuvontatyö kylissä käynnistettiin vasta, kun sopimus neuvojan kanssa oli tehty ja aikataulut sovittu hänen kanssaan. Hankkeessa neuvontakäyntien varaaminen oli täysin vapaaehtoista ja sen takia hankkeessa panostettiin hyvään ennakotiedottamiseen. Reilua viikkoa ennen kylällä järjestettävää yleisötilaisuutta kiinteistöille lähetettiin tiedotekirje (liite 4). Kirjeessä kerrottiin neuvontatyöstä, kutsuttiin yleisötilaisuuteen ja ohjeistettiin, miten neuvontakäynnin voi varata. Kirjeet jaettiin joko kyläyhdistyksen toimesta ”tonkkapostina” tai Itellan kautta joukkojakeluna valituille postinumeralueille. Itellan kautta tehtävä jakelu on epätarkempi, koska tiedotekirje jaetaan myös yrityksille ja se ei välttämättä rajaudu täysin samoille alueille kuin missä kyläyhdistys toimii.

Kylällä järjestettävän tiedotustilaisuuden merkitys on paitsi jakaa tietoa myös toimia ennakokuluulojen poistajana. Monet asukkaat epäilivät maksuttoman neuvonnan tarkoituksia ja yleisötilaisuus oli hyvä tapa oikaista väärää käsityksiä. Myös kyläyhdistyksen merkitys ennakokuluulojen poistajana oli merkittävä. Yleisötilaisuudessa pidettiin yleisluento haja-asutuksen jätevedenkäsittelyn vaatimuksista ja ratkaisuista sekä vastattiin asukkaiden kysymyksiin. Tämä nopeuttaa huomattavasti neuvojan työtä kiinteistöillä, kun samoja perusasioita ei tarvitse jokaisella kiinteistöllä käydä erikseen läpi.

Yleisötilaisuudessa oli myös mahdollisuus varata oma neuvonta-aika. Pääsääntöisesti suurin osa yleisötilaisuuteen saapuneista varasi neuvontakäynnin tilaisuudessa. Yleensä lähes puolet alueen kaikista ajanvarauksista tuli yleisötilaisuuden yhteydessä. Yleisötilaisuuden jälkeen neuvontakäynti oli mahdollista varata puhelimitse suoraan neuvojalta.

Kolmantena neuvontatyön markkinointikanavana käytettiin alueen paikallislehteä. Lehteen tehtiin juttu yhdestä neuvontakäynnistä jonkun kyläyhdistyksen osoittaman henkilön kiinteistölle. Juttu julkaistiin ennen yleisötilaisuutta ja siinä myös kutsuttiin yleisötilaisuuteen. Neuvontatyön jälkeen hankkeen onnistumisesta tehtiin vielä uusi juttu. Hankkeen hoitaman tiedotuksen lisäksi kyläyhdistys tiedotti hankkeesta omien tiedotuskanaviensa kautta mm. nettisivuilla, ilmoitustauluilla, kyläkirjeissä ja Facebookissa.

Yksi merkittävä tiedotuskanava työn kuluessa oli puskaradio. Neuvontakäyntiä oli usein seuraamassa myös naapureita, jotka rohkaistuivat varaamaan oman neuvontakäynnin toimintatavan nähtyään. Neuvontatyö herätti selvästi keskustelua naapureiden kesken ja moni varasi käynnin nimenomaan naapureiden suosituksesta. Asukaspalautteiden perusteella tehtiin yhteenveto neuvontakäyntien varausinnostukseen vaikuttavista tekijöistä hankealueilla (kuva 3.2). Siitä on hyvin nähtävissä, että tärkein motivaattori neuvontakäynnin varaamiseen oli kylällä järjestetty tiedotustilaisuus. Myös kyläyhdistyksen patistelulla oli yllättävän suuri rooli.

Kuva 3.2. Yhteenveto neuvontakäyntien varausinnostukseen vaikuttaneista tekijöistä.

3.3.2. Kiinteistökäyntien toteutus

Neuvoja sopi kiinteistökäynneistä suoraan kiinteistönomistajien kanssa ja aikataulutti käynnit haluamallaan tavalla. Neuvontakäyntien varausaika oli yleensä noin kaksi viikkoa ja aikaa neuvontakäyntien tekemiseen reilu kuukausi. Neuvontapäiviä oli 7-9 aluetta kohden. Keskimäärin neuvontakäynneistä oli päivässä 6, vaihteluvälin ollessa 1-11. Yleensä neuvontajakson loppuun jäi aina ”matti myöhäisiä”, jolloin neuvoja ei pystynyt kokoamaan täysiä neuvontapäiviä. Pääsääntöisesti neuvontakäynnit tehtiin arkisin päiväaikaan. Yksi neuvoja teki neuvontakäynnejä iltaisin päivätyönsä jälkeen, jolloin käynnejä oli 1-4 illassa. Keskimäärin neuvoja viipyi kiinteistöllä alle 50 minuuttia.

Hanke maksoi neuvojen keskimäärin 64 euroa jokaisesta kiinteistökäynnistä. Hinta sisälsi kaikki laskutettavaksi hyväksyttävät kustannukset. Neuvoilla ei ollut oikeutta laskuttaa erikseen esimerkiksi

matkakuluja tai yleisötilaisuuteen osallistumista. Kaikki neuvojat olivat tyytyväisiä hinnoitteluun ja totesivat sen vastaavan hyvin työmäärää. Hankkeen tekemän työn arvoa on vaikea yksiselitteisesti laskea, mutta se lisää kustannuksia noin puolella. Asukkaille neuvontakäynnit olivat maksuttomia.

Neuvontakäynnin kulku kiinteistöllä oli hankkeen puolesta tarkasti ohjeistettu. Lisäksi hankkeen projektipäällikkö kiersi aina uuden neuvojan kanssa yhdessä ensimmäisen neuvontapäivän. Kiinteistökäynti alkoi jätevesijärjestelmään tutustumisella. Neuvoja arvioi käytössä olevan järjestelmän kunnon ja antoi tarvittaessa ohjeita sen saneeraamiseksi. Kiinteistöille jätettiin kirjallinen arvio hankkeen tekemiä lomakkeita käyttäen. Lomakkeita oli kolmenlaisia: lomake käyttökuntoiselle jätevesijärjestelmälle (liite 5), lomake saneerausta vaativalle jätevesijärjestelmälle (liite 6) ja lomake vähäisten vesien kiinteistölle (liite 7). Näistä jätettiin sopivin. Vähäisten vesien kiinteistöjä mm. mummonmökkejä ja rantasaunoja tuli mukaan yllättävän paljon. Asukkaat tiesivät ilmeisen huonosti niitä koskevista vaatimuksista.

Jätevesijärjestelmän lisäksi käytiin läpi kiinteistön tekemä jätevesiselvityslomake. Lomake tulisi kaikilla kiinteistöillä olla asetuksen mukaan täytettynä. Lomake lähetettiin varmuuden vuoksi myös tiedotekirjeen mukana. Käytännössä selvityslomake löytyi täytettynä noin kolmasosalta kiinteistöistä. Tavoitteena oli, että neuvontakäynnin jälkeen kaikilta kiinteistöiltä löytyy asianmukaisesti täytetty selvityslomake. Neuvoja myös laitto tarkastamiinsa lomakkeisiin puumerkkinsä. Näin lomakkeita myöhemmin tarkastelevat tietävät, että ulkopuolinen asiantuntija on tiedot tarkastanut ja todennut niiden vastaavan kiinteistön jätevesijärjestelmän senhetkistä tilaa.

Arviointilomakkeen ja selvityslomakkeen lisäksi kiinteistölle jätettiin Suomen vesiensuojeluyhdistysten liiton tekemä Jätevesiopas. Kuntien toiveesta joillain alueilla jaettiin myös yleisiä käyttö- ja huolto-ohjeita ja käyttöpäiväkirjamallia. Neuvojalla ei ollut lupaa kiinteistökäynnillä jakaa muuta kuin hankkeen määrittelemää materiaalia. Asukaspalautteen perusteella neuvojat myös näin toimivat.

Kuva 3.3. Neuvoja Soili Husso kertoo asukkaalle jätevedenkäsittelyn vaihtoehtoista Pälkäneen Rautajärvellä.

3.3.3. Neuvojan raportointi hankkeelle

Neuvojan raportointi hankkeelle haluttiin tehdä mahdollisimman yksinkertaiseksi ja nopeaksi, mutta kuitenkin niin, että voitiin todentaa neuvontakäyntien toteutus. Käytännössä neuvoja täytti jokaisen kiinteistön tiedot hankkeen toimittamaan raportointitaulukkoon (liite 8). Tämän lisäksi neuvoja raportoi hankkeelle suullisesti. Hanke hoiti raportointitaulukon tilastoinnin ja teki yhteenvedon kiinteistöikäynteistä raportointitaulukon ja neuvojan kanssa käytyjen keskusteluiden pohjalta.

Raportointitaulukkoon kerättiin kiinteistön yhteystiedot ja tietoa kiinteistön sijainnista, käytöstä ja talousvedenhankinnasta. Lisäksi kerättiin tietoa jätevesien nykyisestä käsittelyjärjestelmästä ja kiinteistölle annetuista suosituksista. Raportoinnin helpottamiseksi hanke mietti valmiiksi vaihtoehdot eri muuttujille, joista neuvoja valitsi sopivimman vaihtoehdon kuhunkin kohtaan. Osa neuvoista täytti tiedot kiinteistöikäynnillä suoraan Excel-taulukkoon ja osa keräsi ne ensin paperilomakkeille ja siirsi sitten kiinteistöikäynnin jälkeen taulukkoon. Raportointitaulukko loi hyvän rungon kiinteistöikäynnillä läpikäytävillä asioille ja ohjasi eri neuvojen tekemät käynnit hyvinkin samanlaisiksi.

Raportointitaulukko toimi myös maksuperusteena neuvojan laskutukselle. Neuvojalla oli laskutusoikeus vasta sitten, kun hanke oli hyväksynyt raportointitaulukon ja suullisen raportoinnin.

3.4 Neuvontatyön laadunvalvonta

Ostopalvelumallissa on tärkeää varmistua siitä, että neuvoja toimii kiinteistöillä hankkeen toivomalla tavalla. Neuvojan asiaosaamisen riittävyys varmistettiin jo neuvoja kilpailutettaessa ja ennen neuvontatyön aloittamista neuvoille ei annettu varsinaista koulutusta. Neuvojan kanssa käytiin kuitenkin aloitusneuvottelu, jossa käytiin tarkasti läpi kiinteistöikäynnin kulku ja periaatteet, joilla kiinteistöillä toimitaan. Neuvoja oli myös veloitettu keskustelemaan ennen neuvontatyön aloittamista ko. kunnan ympäristö- ja rakennusvalvonnan viranhaltijoiden kanssa neuvonta-alueen paikallisista määräyksistä.

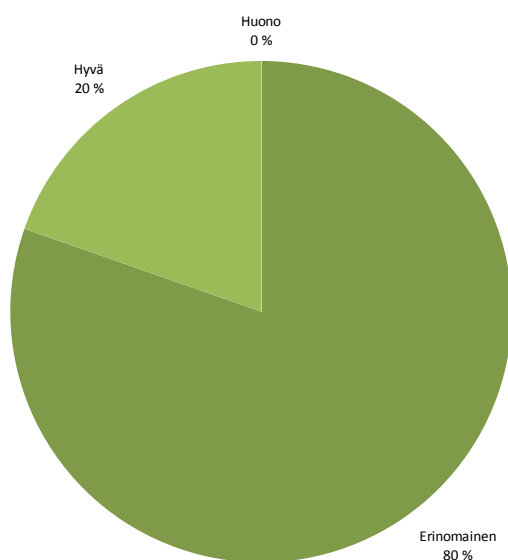
Ensimmäinen neuvontapäivä tehtiin aina yhdessä hankkeen edustajan kanssa. Näin varmistuttiin siitä, että työ myös käytännössä toteutettiin hankkeen haluamalla tavalla. Neuvojalla oli mahdollisuus heti kysyä, jos jokin asia jäi mietityttämään ja hankkeen edustajalla oli mahdollisuus ohjata neuvontakäyntejä haluamaansa suuntaan.

Neuvontatyön päätyttyä neuvoja toimitti hankkeelle raportointitaulukon kiinteistöiltä keräämistään tiedoista. Hanke tarkisti taulukon ja kävi neuvojan kanssa läpi epäselvät tiedot. Hankkeen hyväksyttyä taulukon, neuvoja sai laskuttaa tehdystä työstä hyväksytyn kiinteistömäärän mukaisesti. Neuvojalla ei ollut velvollisuutta kirjoittaa neuvontakokemuksista kirjallista raporttia, mutta osa neuvoista halusi näin kuitenkin toimia.

Neuvontatyön aikana hanke oli yhteydessä kylän yhteistyötahoihin ja kuulosteli, millaista palautetta neuvontatyöstä ja neuvojan toiminnasta kylältä tuli. Mikäli puolueettoman toimintatavan periaatteita olisi rikottu kiinteistöikäynneillä, olisi hankkeella ollut oikeus purkaa ostopalvelusopimus kesken sopimuskauden. Tähän ei missään kylässä ollut tarvetta.

Neuvontatyön päätyttyä hanke keräsi sähköpostilla palautetta kaikilta neuvotuilta kiinteistöiltä, jotka olivat antaneet sähköpostiosoitteensa. Yhdessä kylässä kerättiin palautetta myös paperilomakkeella. Palautelomake täytettiin internetissä nimettömänä. Lomakkeessa kysyttiin kuitenkin kylä, jota palautte koskee, jotta palautteet voitiin kohdentaa oikealle neuvojalle. Noin kolmasosa vastasi palautekyselyyn. Aktiivisimmissa kylissä jopa puolet vastasi. Paperilomakkeita palautui vain muutama.

Palautelomakkeessa kysyttiin neuvontakäynnin varaamiseen ja neuvontakäynnin onnistumiseen liittyviä asioita (liite 9). Lisäksi kysyttiin neuvojan ammattitaidosta ja kiinteistön saneeraussuunnitelmista. Asukaspalautteen lisäksi palautetta pyydettiin myös yhteistyökumppanina toimineelta paikalliselta toimijalta ja ko. kunnalta. Kaikki hankkeen saamat palautteet olivat hyvin positiivisia. Erityisesti neuvojen asiantuntemusta arvostettiin (Kuva 3.4.).

Kuva 3.4. Yhteenveto neuvojen ammattitaidosta asukaspalautteen perusteella.

Neuvontakäyntien yhteydessä asukailta kysyttiin, haluavatko he tietoa alueen kilpailutetuista jätevesijärjestelmien suunnittelijoista. Neuvontakäyntien päätyttyä hanke pyysi alueella toimivilta suunnittelijoilta tarjouksen suunnittelutyöstä sekä yhdelle että viiden kiinteistön yhteistilaukselle. Hanke myös pisteytti suunnittelijat laadun perusteella. Suunnittelijoiden kilpailuttamisella pyrittiin madaltamaan asukkaiden kynnystä ammattitaitoisen suunnittelijan käyttöön. Kilpailutus antoi myös muille kuin neuvojana käytetyille suunnittelijalle mahdollisuuden saada suunnittelutöitä neuvotuilta kiinteistöiltä. Suunnittelijalistan lisäksi kiinteistöille toimitettiin vielä kirjalliset ohjeet jätevesisaneerausprosessin läpiviemiseksi (liite 10).

4. KOKEMUKSET TOIMINTAMALLISTA

Järkeä jätevedenkäsittelyyn –hankkeen kokemukset jätevesineuvonnasta ostopalveluna olivat erittäin positiivisia. Toimintamalli toimii erinomaisesti, kun halutaan toteuttaa ammattitaitoista kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa rajatuilla alueilla, joilla on käytettävissä ammattitaitoisia jätevesisuunnittelijoita. Toimintamallin etuna on, että neuvoja ei tarvitse kouluttaa asiaan. Toimintaperiaatteiden läpikäyminen riittää. Neuvonnan toteuttaja voi ostaa juuri haluamansa palvelut ja tehdä itse koordinoitua työtä. Työn koordinoijan ei tarvitse olla jätevesialan ammattilainen, vaan tämän toimintamallin mukaisesti esimerkiksi kunnat tai kyläyhdistykset voivat toimia neuvonnan toteuttajina. Varsinaisen neuvontatyö on kuitenkin osaavaa ja ammattimaista. Toimintamalli tukee paikallisista pienyrityksistä ja madaltaa asukkaiden kynnystä ammattisuunnittelijan käyttöön saneerauksen toteutusvaiheessa. Toimintamallissa kustannukset ovat hyvin ennalta hallittavissa.

Toimintamallin käyttö on haasteellisempaa, jos neuvontatyö ei ole ajallisesti rajattua tai neuvontakäynnin haluavien kiinteistöjen määrä on hankala arvioida etukäteen. On myös alueita, joilla ammattitaitoisia jätevesisuunnittelijoita ei ole. Kovin kaukaa neuvojan ei kannata alueelle kulkea ilman, että neuvontakäynnin hinta nousee kohtuuttomaksi.

Toimintamallia suunniteltaessa pohdittiin neuvojaksi ryhtyvien yrittäjien moraalia. Hankkeen kokemuksen mukaan yrittäjät olivat hyvin vastuuntuntoisia ja sitoutuneita tilaajan haluamiin toimintatapoihin. Asiallinen käytös kiinteistökäynneillä poikii varmemmin suunnittelutyön kuin aggressiivinen markkinointi tai pakottaminen. Asukaspalautteen mukaan kukaan ei ollut kokenut painostusta suunnitelman tilaamiseen. Hanke ei ollut kieltänyt neuvoja suunnitelmia tekemästä, mutta hankkeen maksamaan neuvontakäyntiin suunnittelua ei ollut lupa yhdistää. Neuvojat saivat jokaisesta kylästä muutaman suunnittelutoimeksiannon ja hoitivat ne fiksusti neuvontakäyntien jälkeen.

Yksi tärkeä kulmakivi neuvontatyön onnistumiseen kylissä oli paikallinen yhteistyökumppani. Laittevalmistajien aiemmin aggressiivinen markkinointi oli romahduttanut asukkaiden luottamuksen neuvonnan tarjoajia kohtaan. Monilla asukkailla oli epäluuloja myös viranomaisten toimintaa kohtaan. Paikallinen yhteistyökumppani auttoi käytännön järjestelyissä ja toimi ennen kaikkea hankkeen luotettavuuden lisääjänä ja asukkaiden motivoijana. Paikallisen toimijan mukana olo säästää myös kustannuksia esimerkiksi tarjoamalla ilmaiseksi käyttöön kokous- ja yleisötilaisuustiloja sekä kahvitarjoiluja tilaisuuksissa.

Neuvontatyön yhtenä tavoitteena tulisi olla asukkaiden motivointi jätevesijärjestelmänsä saneeraukseen niillä kiinteistöillä, joilla siihen on tarvetta. Hankkeessa asukkaita yritettiin motivoida kiinteistökäyntien jälkeenkin lähettämälle heille toimintaohjeita ja tietoa suunnittelijoista sekä tarjoamalla apua saneerausten toteutukseen. Tästäkin huolimatta vain muutamat kiinteistöt saneerasivat jätevesijärjestelmänsä heti neuvontakäyntien jälkeen. Asetuksen siirtymäajan pidentyminen keväällä 2011 vähensi saneerausintoa entisestään.

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

Jätevesineuvontaa voidaan tehdä monella erilaisella toimintatavalla. Toimintatavan valintaan vaikuttavat mm. käytettävissä olevat resurssit ja neuvontatyön laajuus. Ostopalvelutoimintamallin vahvuus on, että jätevesiasiaan vihkiytymätönkin taho voi olla laadukkaan neuvontatyön koordinoijana. Ostopalveluna ostetaan nimenomaan jätevesisuunnittelijoiden hyvä alan ja paikallisten olosuhteiden tuntemus sekä käytännön kokemus.

Tässä raportissa esitetty ostopalvelumalli on toteutettu hankintalainsäädännön kilpailutusvaatimusten mukaisesti. Mikäli hankkeen rahoitus ei sitä vaadi, on kilpailutusta mahdollista keventää tai jopa neuvotella työstä suoraan alueella olevien suunnittelijoiden kanssa. Selvyiden vuoksi asioista kannattaa kuitenkin aina sopia kirjallisesti. Asukaspalautetta tulee jollain tapaa seurata jo työn edetessä, jotta voidaan varmistua neuvojan työn puolueettomuudesta ja laadusta.

Mikäli neuvojan halutaan keräävän tietoa kiinteistöjen vesihuollosta, kannattaa hankkeen tilaajan miettiä tietojenkeruutapa huolella etukäteen. Tietojenkeruu ohjaa neuvontakäynnin kulkua väistämättä tilaajan haluamaan suuntaan ja toimii hyvänä pohjana työn valvonnalle ja raportoinnille. Kovin monimutkainen raportointi kuitenkin lisää kiinteistökäyntien kustannuksia ja ei välttämättä tuo lisäarvoa neuvontatyölle. Myös kiinteistöille jaettava materiaali kannattaa pitää mahdollisimman vähäisenä, jotta jätetyt aineistot tulisi myös luettua.

Kuva 5.1. Ensimmäiset neuvontakäynnit tehdään neuvonnan toteuttajan ohjauksessa.

Neuvontatyön markkinoiminen kohdealueelle tulee suunnitella huolella. Laitevalmistajien markkinointi ja lainsäädännön epäselvyydet ovat saaneet asukkaat varovaisiksi ja usein kriittisiksi neuvontatyötä kohtaan. Markkinointia helpottaa, mikäli apuna on paikallinen yhteistyökumppani. Asukkaalle on hyvä järjestää yleisötilaisuus, jossa on mahdollisuus vakuuttaa asukkaat toiminnan puolueettomista motiiveista ja tarjota asukkaalle mahdollisuus keskustella mieltä askarruttavista kysymyksistä.

Hankkeessa neuvonta oli pääosin suunnattu vesivessallisille kiinteistöille, joita asetuksen puhdistusvaatimukset koskevat. Tästä huolimatta neuvontakäyntejä haluttiin yllättävän paljon myös vähäisten vesien kiinteistöille. Hankkeita suunniteltaessa kannattaakin miettiä, tehdäänkö neuvontakäyntejä myös kesämökeillä. Pääsääntöisesti jätevesijärjestelmät eivät näissä kohteissa saneerausta vaadi, mutta asukkaat eivät ole siitä tietoisia. Monen mökin tulevaisuus on myös avoin ja eri saneerausvaihtoehtojen läpikäyminen voi auttaa käyttösuunnitelmien jäsentämisessä.

Työikäisten asukkaiden tavoittaminen on iso haaste neuvontatyön järjestämisessä. Nyt tehdyssä neuvontatyössä oli selvästi havaittavissa, että neuvontakäyntejä varaavat lähinnä vanhemmat asukkaat. Osin tämä selittyy kylien ikärakenteella, mutta myös sillä, että nuoremmat asukkaat hakevat tietoa eri kanavia käyttäen. Kiinteistökohtainen neuvonta ei siis yksistään riitä, vaan tehokas neuvonta koostuu monien eri neuvontatapojen yhdistämisestä.

VIITTEET

Heino, S. 2011. Järkeä jätevedenkäsittelyyn –hanke. Yhteenveto kiinteistökohtaisista neuvontakäynneistä. Syksy 2011. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry.

Heino, S. 2011. Järkeä jätevedenkäsittelyyn –hanke. Yhteenveto kiinteistökohtaisista neuvontakäynneistä. Kevät 2011. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry.

Heino, S. 2010. Järkeä jätevedenkäsittelyyn –hanke. Kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan toimintamalli –kokemuksia vuodelta 2010. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry.

15.8.2011
Tarjouspyyntö

Tarjouspyyntö kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan tekemisestä

Järkeä jätevedenkäsittelyyn on Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen jätevesineuvontahanke. Hankkeen tavoitteena on tarjota haja-asutusalueen asukkaille puolueetonta tietoa kiinteistökohtaisen jätevedenkäsittelyn ratkaisuista. Neuvontatyötä rahoittaa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

Järkeä jätevedenkäsittelyyn – hanke pyytää tarjoustanne kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan toteutuksesta Ylöjärven Parkkuun, Länsi-Teiskon ja Poikeluksen kylissä. Neuvontatyö toteutetaan hankkeen, Ylöjärven kaupungin ja kyläyhdistysten yhteistyössä. Työn tarkempi sisältö ja vaatimukset selviävät oheisesta tarjouspyyntöasiakirjasta. Hankintailmoitus on lähetetty julkaistavaksi HILMA:ssa 15.8.2011.

Tarjous tulee antaa liitteinä 1 ja 2 olevilla lomakkeilla. Lomakkeiden kaikki kohdat on täytettävä. Lomakkeet ovat sekä täytettävässä word-lomake – muodossa että pdf-tiedostona. Word-lomakkeen käyttö edellyttää makrojen käytön sallimista.

Tarjous pyydetään toimittamaan to **25.8.2011 klo 15 mennessä** osoitteeseen XX. Kuoreen on laitettava merkintä: **TARJOUS**. Hintalomake tulee sulkea erilliseen kuoreen lomakkeessa olevan ohjeen mukaisesti.

Jätevesineuvojaa valittaessa lasketaan liitteinä olevien laatuksien mukaan jokaiselle tarjoajalle laatuksien. Kaikki vähimmäislaatuksien ylittäneet tarjoajat pääsevät hintavertailuun, josta valitaan edullisimman tarjouksen antanut tarjoaja. Hintakuoret avataan vain niiden tarjoajien osalta, jotka ylittävät määritellyn minimilaaturajan.

Tilaaja pidättää itsellään oikeuden hyväksyä tai hylätä annetut tarjoukset tarjouspyyntöasiakirjassa mainituin perustein. Työn toteutuksesta tehdään kirjallinen sopimus valitun työn toteuttajan kanssa. Lisätiedot hankkeesta www.kvvy.fi/jatevesi tai projektipäällikkö Satu Heino puh. XX.

Toiminnanjohtaja Reijo Oravainen
Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

Projektipäällikkö Satu Heino
Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

15.8.2011

Tarjouspyyntöasiakirja

Kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan toteutus

Työn tavoite ja toteutustapa

Työn tavoitteena on tehdä kiinteistökohtainen neuvontakäynti etukäteen rajatun alueen niissä vakituisesti asutuissa kiinteistöissä, jotka varaavat neuvontakäynnin työn toteuttajalta. Kiinteistökäynnillä käydään läpi jätevesijärjestelmän selvityslomakkeen tiedot ja täydennetään lomake puuttuvien osin. Neuvoja kuittaa selvityslomakkeen loppuun nimensä ja päivämäärän, jolloin on lomakkeen tarkastanut. Tämän lisäksi tarkistetaan jätevesijärjestelmän rakenteet ja purkujärjestelyt pihalla. Lisäksi käydään asukkaan kanssa läpi Jätevesiopas -esitteen sisältö (tutustuttavissa osoitteessa http://www.kvvy.fi/jatevesi/materiaali/jatevesiesite_paivitetty2011.pdf). Asukkaalle annetaan arvio jätevesijärjestelmän mahdollisesti tarvitsemista kunnostustoimista tilaajan toimittamalla lomakkeella sekä ohjeita, miten saneerauksessa edetään tai esim. lykkäystä haetaan. Kiinteistökäynnin on tarkoitus olla lyhyt ja informatiivinen. Uuden järjestelmän suunnittelu ei kuulu neuvontakäyntiin. Tilaaja toimittaa kaiken jaettavan materiaalin valmiina työn toteuttajalle ja vastaa ennen neuvontakäyntiä jaettavan materiaalin jake-
lusta.

Ennen kiinteistökäyntien aloittamista asukkaille jaetaan tiedotekirje ja järjestetään tiedotustilaisuus kylällä. Tilaaja vastaa kiinteistöille jaettavan tiedotusmateriaalin tuottamisesta ja jakamisesta sekä tiedotustilaisuuden järjestelystä. Työn toteuttaja osallistuu tiedotustilaisuuteen. Asukkaat varaavat neuvonta-ajan suoraan työn toteuttajalta joko puhelimitse tai tiedotustilaisuudessa.

Raportit aiemmin tehdyistä neuvontatöistä ovat tutustuttavissa osoitteessa:

http://www.kvvy.fi/jatevesi/hanke_julkaisut.html

Suunnittelualue ja työn aikataulu

Neuvontatyö koskee Ylöjärven Parkkuun, Länsi-Teiskon ja Poikeluksen postinumeroalueella asuvia vakituisia talouksia. Kiinteistöjä on alueella yhteensä noin 315. Toteutuvien neuvontakäyntien määräksi arvioidaan aiemman kokemuksen pohjalta 40–50 kiinteistöä. Neuvontakäyntien määrä voi myös ylittää arvioidun tai jäädä arvioitua vähemmäksi. Työn toteuttaja voi aloittaa työt, kun sopimus työstä on allekirjoitettu.

Neuvontatyön alustava aikataulu kylissä:

vko 36 Tiedotuskirjeen ja jätevesijärjestelmän selvityslomakkeen jakelu

21.9.2011 Tiedotustilaisuus hankkeesta Parkkuun seuratalolla

vko 38-44 Neuvontakäynnit kiinteistöillä

Työn raportointi

Jokaisesta kiinteistökäynnistä täytetään Järkeä jätevedenkäsittelyyn – hankkeen tekemään Excel-taulukkoon pyydetyt tiedot. Raportointi tapahtuu toimittamalla pyydetyt tiedot hankkeelle 11.11.2011 mennessä ja suullisesti raportoimalla. Kiinteistöille jätetään kirjallinen arvio käynnistä tilaajan toimittamalla valmiilla lomakkeella.

Tarjouslomakkeet ja niiden käsittely

Tarjouskilpailussa arvioidaan erikseen neuvojan laatua ja hintaa. Liitteenä 1 olevalla **LAATULOMAKKEELLA** arvioidaan tarjoajan suunnittelu- ja neuvontakokemusta, kokemusta työnjohto ja asennustehtävistä sekä neuvontatyön puolueettomuutta ja tarjoajan haja-asutuksen jätevesijärjestelmiin liittyvää koulutusta. Laatupisteitä tulee saada vähintään 27, jotta tarjous pääsee mukaan hintavertailuun. Pisteitä voi saada enintään 55.

Liitteenä 2 olevalla **HINTALOMAKKEELLA** ilmoitetaan tarjottu hinta. Hintatarjous on suljettava erilliseen kirjekuoreen. Tarjouksen hinnat on esitettävä arvonlisäverottomana (alv 0 %) kiinteinä nettohintoina, joista kaikki myönnettävät alennukset on vähennetty. Hinnoittelun tulee muodostua kiinteistökäyntien yksikkö hinnasta (hinta/käyty ja tilaajalle raportoitu kiinteistö), joka pitää sisällään kaikki työhön liittyvät kustannukset, kuten matkakustannukset ja laskutus-, toimitus- ym. lisät. Ylimääräisiä kustannuksia ei hyväksytä. Mikäli toteutunut kiinteistökäyntien määrä jää tarjouspyynnössä arvioitua vähäisemmäksi, tilaaja ei ole velvollinen korvaamaan erotusta, vaan maksaa vain toteutuneista ja raportoiduista kiinteistökäynneistä.

Hintavertailuun päässeistä tarjoajista valitaan halvimman hinnan esittänyt tarjoaja. Mikäli kaksi tai useampi tarjoajista ilmoittaa saman hinnan, valitaan paremmat laatupisteet saanut tarjoaja. Jos pisteet ovat vieläkin tasan, valitaan neuvoja arvalla.

Lomakkeiden kaikki kohdat on täytettävä huolellisesti. Puutteellisesti täytetyt lomakkeet hylätään. Mikäli tarjouskilpailussa ei saada laatu kriteerit täyttäviä tarjouksia tai saadut tarjoukset ovat kohtuuttoman kalliita, tilaaja pidättää itsellään oikeuden hylätä annetut tarjoukset kokonaan. Alikonsulttien käyttöä ei hyväksytä. Vaihtoehtoisia- tai osatarjouksia ei hyväksytä (määriteltäviä kyläalueita ei voi pilkkoa osiin). Tarjouksen tulee olla voimassa vähintään kaksi kuukautta sen jättämisestä. Valinnasta ilmoitetaan kirjallisesti kaikille tarjouksen jättäneille.

Sitoutuminen puolueettomaan toimintatapaan

Neuvontakäynnillä asukkaalle jaetaan vain puolueetonta ja yleisesti hyväksyttyä tietoa. Neuvonnan tulee olla tilaajan ja kunnan linjan mukaista ja huomioida aluetta koskevat erityismääräykset. Työn toteuttajan tulee ennen työn aloittamista keskustella linjauksista tilaajan ja hankekunnan rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranhaltijoiden kanssa.

Asukasta ei saa harhauttaa tai ohjata tarpeettomien saneeraustoimien tekemiseen. Asukkaalle ei myöskään saa kiinteistökäynnin aikana myydä mitään tai johdatella asukasta tilaamaan tavaraa tai palvelua.

LIITTEET

- Liite 1 Lomake jätevesineuvojan laadun arviointiin
- Liite 2 Lomake jätevesineuvojan hintatarjoukselle

Lomake jätevesineuvojan laadun arviointiin

Lomakkeen sähköinen täyttäminen vaatii makrojen käytön sallimista. Lomakkeen voi myös tulostaa ja täyttää käsin. Lomakkeen kaikki kohdat tulee täyttää huolellisesti. Ohjeita täyttämiseen löytyy lomakkeen alaviitteistä. Tarjoushinta ilmoitetaan erillisellä HINTA-lomakkeella. HINTA-lomake on suljettava erilliseen kuoreen, jossa päällä teksti HINTA. Molemmat lomakkeet tulee allekirjoittaa tulostuksen jälkeen.

1. TARJOAJAN TIEDOT

Yrityksen nimi:			
Yrityksen postiosoite:			
Yrityksen internet-osoite:			
Neuvontatyön tekijän nimi:			
Puh:		S-posti:	

2. KOULUTUS

Vesihuollon suunnittelijan FISE-pätevyys ¹	☐ Kyllä	☒ Ei
---	-----------------------------	-------------------------------------

Jos FISE-pätevyyttä ei ole, niin vastaa seuraaviin koulutusta koskeviin kysymyksiin:

Koulutus:	
Valmistumisvuosi:	
Opintosuunta:	

Opintoihin on sisällynyt tai olen hankkinut täydennyskoulutusta seuraavista aiheista:

☐ Vesihuoltotekniikka ☐ LVI-tekniikka ☐ Maarakennus

Laajin käymäsi täydennyskoulutus haja-asutuksen kiinteistökohtaisesta vesihuollosta:

☒ Ei täydennyskoulutusta ☐ 0,5-1 päivän kurssi
☐ 2-3 päivän kurssi ☐ Yli 3 päivän kurssi

Kurssin järjestäjä ja vuosi:

Lisätietoja koulutukseen liittyen (esimerkiksi mitä muita alaan liittyviä koulutuksia olet suorittanut):

¹ Oltava Fise Oy:n myöntämä pätevyys. Pelkkä pätevyystentin ja suunnittelijakoulutuksen suorittaminen ei riitä pätevyyden toteamiseen. Katso lisätietoja: <http://www.fise.fi>

3. KOKEMUS KIINTEISTÖKOHTAISTEN JÄTEVESIJÄRJESTELMIEN SUUNNITTELUSTA

(Kokemuksena ei huomioida vähäisten vesimäärien kiinteistöjen jätevesisuunnittelua)

Kuinka monta kunnissa hyväksyttyä suunnitelmaa olet tehnyt viimeisen 5 vuoden aikana? ☐ Ei suunnittelukokemusta Maaperäkäsittelyitä ☐ 1-4 kpl ☐ 5-10 kpl ☐ 11-15 kpl ☐ 16-20 kpl ☐ 21-30 kpl ☐ yli 30 kpl Laitepuhdistamoita ☐ 1-4 kpl ☐ 5-10 kpl ☐ 11-15 kpl ☐ 16-20 kpl ☐ 21-30 kpl ☐ yli 30 kpl	Minkä laitevalmistajan/markkinoijan laitteita olet käyttänyt viimeisen 5 vuoden aikana tekemissäsi jätevesisuunnitelmissa? ☐ Clewer ☐ Biolan ☐ Ecolator ☐ FANN ☐ Green Rock ☐ Jita ☐ Goodwell ☐ KWH Pipe ☐ Pipelife ☐ Raita ☐ Talokaivo ☐ Meltex ☐ Uponor ☐ Wavin-Labko ☐ Muu, mitä
---	--

4. KOKEMUS JÄTEVESINEUVONNASTA²

Kuinka monella kiinteistöllä olet tehnyt kiinteistökohtaista neuvontaa? ☒ ei neuvontakokemusta kiinteistöiltä ☐ 1-4 kiinteistöllä ☐ 5-10 kiinteistöllä ☐ 11-15 kiinteistöllä ☐ 16-20 kiinteistöllä ☐ 21-30 kiinteistöllä ☐ yli 30 kiinteistöllä Kenen tilaamana olet neuvontaa tehnyt? ☐ KVVY ry:n jätevesihankkeessa ☐ Muiden hankkeiden tilaamana ☐ Kuntien tilaamana ☐ Kyläyhdistysten tai vast. tilaamana ☐ Lisätietoja (esim. mikä kunta/hanke)	Kuinka monta kertaa olet tehnyt yleistä neuvontatyötä tapahtumissa tai tilaisuuksissa? ☒ ei kokemusta neuvontatilaisuuksista ☐ 1-2 kertaa ☐ 3-5 kertaa ☐ 6-10 kertaa ☐ 11-20 kertaa ☐ yli 20 kertaa Näistä tilaisuuksista on ollut noin kpl viranomaisten järjestämiä kpl jätevesihankkeiden järjestämiä kpl kaupallisten toimijoiden järjestämiä kpl yhdistysten järjestämiä kpl luennointia alan koulutustapahtumissa kpl muissa tilaisuuksissa, missä?
--	--

² Jätevesineuvontakokemuksena huomioon otetaan vain yrityksen ulkopuolisen tahon tilaama neuvontatyö. Tarjoajan asiakkaille tekemiä ilmaisia kartoituskäyntejä tai itse järjestämiä tilaisuuksia ei katsota tässä neuvontakokemukseksi.

4. JÄTEVESIASENNUKSIIN LIITTYVÄ TYÖKOKEMUS

Kuinka monella työmaalla olet viimeisen 5 vuoden aikana toiminut KVV-työnjohtajana?	Kuinka monella jätevesityömaalla olet viimeisen 5 vuoden aikana toiminut asentajana?
☒ Ei KVV-kokemusta ☐ 1-4 työmaata	☒ Ei kokemusta ☐ 1-4 työmaata
☐ 5-10 työmaata ☐ yli 10 työmaata	☐ 5-10 työmaata ☐ yli 10 työmaata

5. MUU NEUVOJAN VALINTAAN VAIKUTTAVA KOKEMUS / LISÄTIETOJA

6. LAITEVALMISTAJISTA JA MYYJISTÄ RIIPPUMATTOMAN TOIMINNAN VAKUUTUS

Vakuutan toimivani neuvonnassa puolueettomasti ja seuraavien eettisten ohjeiden mukaisesti:

1. Toimin neuvontatyössä aina kiinteistön omistajan edun mukaisesti.
2. Olen riippumaton laitevalmistajista ja myyjistä antamissani neuvoissa, arvioinneissa ja tekemissäni päätöksissä.
3. En jaa neuvontakäynneillä mitään laitteisiin tai laitevalmistajiin liittyvää materiaalia.
4. Kerron kiinteistön omistajalle kaikista kiinteistölle sopivista järjestelmävaihtoehtoista.
5. En harhaanjohda tai pakota kiinteistön omistajia turhiin toimenpiteisiin.
6. En myy tai johdattele neuvontakäynnin aikana kiinteistön omistajaa ostamaan mitään tavaraa tai palvelua.

Neuvontatyön tekijä vakuuttaa yllämainitut asiat ☐ Kyllä ☒ Ei

7. ILMOITUS VEROJEN JA LAKISÄÄTEISTEN SOSIAALIMAKSUJEN SUORITTAMISESTA

☐ Yritys on suorittanut verot ja lakisääteiset sosiaalimaksut

Valituksi tulevan työn toteuttajan tulee ennen sopimuksen allekirjoittamista toimittaa tilaajalle verovelkatodistus ja vakuutusyhtiön todistus lakisääteisten vakuutusmaksujen suorittamisesta.

8. TARJOUKSEN ANTAJAN ALLEKIRJOITUS

Vakuutan antamani tiedot oikeiksi

Paikka ja aika

Allekirjoitus

Nimen selvennys

Lomake jätevesineuvojan hintatarjoukselle

Tarjouksen hinta annetaan tällä lomakkeella. Lomake on suljettava erilliseen kirjekuoreen ja merkittävä kuoren päälle sana: HINTA. Lomakkeen sähköinen täyttäminen vaatii makrojen käytön sallimista. Lomakkeen voi myös tulostaa ja täyttää käsin. Lomake tulee allekirjoittaa tulostuksen jälkeen.

Tarjous on esitettävä arvonlisäverottomana (alv 0 %) kiinteänä nettohintana, josta kaikki myönnettävät alennukset on vähennetty. Hinnittelun tulee muodostua kiinteistökäyntien yksikköhinnasta (hinta/käyty ja tilaajalle raportoitu kiinteistö), joka pitää sisällään kaikki työhön liittyvät kustannukset kuten matkakustannukset ja laskutus-, toimitus- ym. lisät. Ylimääräisiä lisiä tai kustannuksia ei hyväksytä.

Mikäli toteutunut kiinteistökäyntien määrä jää tarjouspyynnössä arvioitua vähäisemmäksi, tilaaja ei ole velvollinen korvaamaan erotusta, vaan maksaa vain toteutuneista ja raportoiduista kiinteistökäynneistä.

1. TARJOAJAN TIEDOT

Yritys:

2. HINTA

Arvonlisäveroton (ALV 0 %) kiinteä hinta/toteutunut ja tilaajalle raportoitu kiinteistökäynti:

Parkkuu, Länsi-Teisko, Poikelus €

3. VOIMASSAOLO

Tarjouksen on oltava voimassa vähintään 2 kuukautta sen päiväyksestä.

Tämä tarjous on voimassa asti.

4. TARJOUKSEN JÄTTÄJÄN ALLEKIRJOITUS

Vakuutan antamani tiedot oikeiksi

Paikka ja aika

Allekirjoitus

Nimen selvennys

HUOM! TÄMÄ LOMAKE ON SULJETTAVA ERILLISEEN KUOREEN!
KUOREN PÄÄLLE MERKINTÄ: HINTA

Kokemus						Koulutus	
Pts	Kokemus kiint. neuvontatyöstä	Pts	Kokemus jätevesijärjestelmien suunnittelusta tai muu soveltuva kokemus	Pts	Yleisluontoinen neuvontakokemus	Pts	Liittyen haja-asutuksen jätevesihuoltoon
	Painoarvo kokonaisuudessa 18 %		Painoarvo kokonaisuudessa 36 %		Painoarvo kokonaisuudessa 18%		Painoarvo kokonaisuudessa 27%
		20	Yli 50 kunnassa hyväksyttyä suunnitelmaa				
		17	40-49 kunnassa hyväksyttyä suunnitelmaa				
		15	30-39 kunnassa hyväksyttyä suunnitelmaa			15	FISE a tai b-luokan jätevesisuunnittelijan pätevyys
		13	20-29 kunnassa hyväksyttyä suunnitelmaa / tai muuta kokemusta yli 20			13	Alalle sopiva koulutus. Johon sisältyy tai sen lisäksi täydennyskoulutusta, vht-tekniikasta, lvi-tekniikasta tai maarakentamisesta. Sekä 5 op tutkinnon jälkeistä täydennyskoulutusta haja-asutuksen kiinteistökohtaisesta jätevesihuollosta
10	Neuvontaa yli 50 kiinteistöllä	10	15-19 kunnassa hyväksyttyä suunnitelmaa / tai muuta kokemusta 10-20	10	Neuvontaa/koulutusta yli 20 julkisessa tapahtumassa tai tilaisuudessa		
8	Neuvontaa 40-49 kiinteistöllä			8	Neuvontaa/koulutusta 11-20 julkisessa tapahtumassa tai tilaisuudessa		
6	Neuvontaa 30-39 kiinteistöllä			6	Neuvontaa/koulutusta 6-10 julkisessa tapahtumassa tai tilaisuudessa	7	Alalle sopiva koulutus. Johon sisältyy tai sen lisäksi täydennyskoulutusta, vht-tekniikasta, lvi-tekniikasta tai maarakentamisesta JA jätevesisuunnittelijakurssi esim HAMK tms
4	Neuvontaa 20-29 kiinteistöllä	5	10-14 kunnassa hyväksyttyä suunnitelmaa / tai muuta kokemusta 10-20	4	Neuvontaa/koulutusta 3-5 julkisessa tapahtumassa tai tilaisuudessa	3	Alalle sopiva koulutus. Johon sisältyy tai sen lisäksi täydennyskoulutusta, vht-tekniikasta, lvi-tekniikasta tai maarakentamisesta TAI jätevesisuunnittelijakurssi esim HAMK tms
2	Neuvontaa 10-19 kiinteistöllä			2	Neuvontaa/koulutusta 1-2 julkisessa tapahtumassa tai tilaisuudessa		
0	Neuvontaa alle 10 kiinteistöllä	0	alle 10 kunnassa hyväksyttyä suunnitelmaa / tai alle 10 kpl muuta kokemusta	0	Ei kokemusta neuvonnasta/koulutuksesta julkissa tilaisuuksissa		
							Ilman soveltuvaa koulutusta hylätään
Paremmat pisteet lasketaan mukaan							
Yhteensä maksimissaan 55 pistettä, < 27 pistettä saaneet hylätään. Puolueettomuus on vakuutettava lomakkeeseen, ilman vakuutusta tarjous hylätään							

KONSULTTISOPIMUS

JÄRKEÄ JÄTEVEDENKÄSITTELYYN – HANKE:

Kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan toteutus Ylöjärven Parkkuun, Länsi-Teiskon ja Poikeluksen kylissä

A. YLEISET EHDOT JA SOPIJAPUOLET

Työssä noudatetaan ensisijaisesti tämän sopimuksen osassa B esitettyjä ehtoja. Jos asiaa ei ole osan B ehdoissa mainittu, noudatetaan konsulttitoiminnan yleisiä ehtoja, KSE1995.

Sopijapuolet:

Yrityksen nimi (jatkossa "TYÖN TOTEUTTAJA")

Yrityksen osoite

Järkeä jätevedenkäsittelyyn – hanke (jatkossa "TILAAJA")

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry
Hatanpääkatu 3 B
33 900 Tampere

B. ERITYISEHDOT

1. TARJOUSPYYNTÖ, TARJOUS JA SOPIMUSASIAKIRJOJEN KESKINÄINEN JÄRJESTYS

Tämän sopimuksen sisältämä työ on määritelty 15.8.2011 Hilmaan lähetetyssä hankintailmoituksessa (liite 2) ja 15.8.2011 päivätyssä tarjouspyynnössä (liite 3). Konsultti on antanut tarjouksen 23.8.2011 (liite 4).

Sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan. Jos asiakirjoissa ilmenee toisiinsa nähden ristiriitaisia määräyksiä, on asiakirjojen määräysten keskinäinen pätevyysjärjestys seuraava:

- a) Konsulttisopimus
- b) Tarjousasiakirjat
 1. Hankintailmoitus 15.8.2011
 2. Tarjouspyyntö 15.8.2011
 3. Tarjous 23.8.2011
- c) KSE1995 mukaiset yleiset sopimusehdot

2. TYÖN SISÄLTÖ

Työn tavoitteena on tehdä kiinteistökohtainen jätevesineuvontakäynti Ylöjärven Parkkuun, Länsi-Teiskon ja Poikeluksen kylien niissä kiinteistöissä, jotka varaavat käyntiajan työn toteuttajalta. Kiinteistökäynnillä käydään asukkaan kanssa läpi Opas jätevesien maailmaan -esitteen sisältö. Lisäksi kiinteistökäynnin aikana täytetään/täydennetään asukkaan kanssa jätevesijärjestelmän selvityslomake. Neuvoja kuittaa selvityslomakkeen loppuun nimensä ja päivämäärän, jolloin on lomakkeen tarkastanut. Lomake jätetään kiinteistölle. Tämän lisäksi tarkistetaan jätevesijärjestelmän rakenteet ja purkujärjestelyt pihalla. Asukkaalle annetaan arvio jätevesijärjestelmän mahdollisesti tarvitsemista kunnostustoimista sekä ohjeita, miten saneerauksessa edetään tai esim. lykkäystä haetaan. Arvio annetaan tilaajan toimittamalla valmiilla lomakkeella. Lisäksi kiinteistölle jätetään jätevesijärjestelmän yleiset käyttö- ja huolto-ohjeet sekä käyttöpäiväkirjamalli. Tilaaja toimittaa dokumentit työn toteuttajalle kopioitavassa muodossa.

Neuvontakäyntien lisäksi työn toteuttajan tulee ennen työn aloittamista osallistua Parkkuun seuratalolla 21.9. järjestettävään tiedotustilaisuuteen sekä neuvotella Ylöjärven kaupungin kanssa paikallisista jätevesilinjauksista. Työn toteuttaja sopii itse neuvontakäyntien aikataulun alueen asukkaiden yhteydenottojen pohjalta. Työn toteuttaja kerää tilaajan edellyttämät tiedot kiinteistöiltä tilaajan toimittamaan Excel-tilulukon ja toimittaa taulukon 4.11.2011 mennessä tilaajalle sähköisesti. Lisäksi työn toteuttaja raportoi havaintojaan kiinteistökäynneiltä ja ehdotuksia toimintamallin kehittämiseksi.

Neuvontatyön kiinteistöillä suorittaa tarjouksessa nimetty henkilö. Mikäli työn suorittaja vaihtuu, pitää korvaavan henkilön saada sama tai korkeampi laatupisteiden määrä kuin tarjouksessa nimetyllä henkilöllä. Jos henkilö ei täytä tilaajan asettamia laatuvaatimuksia, voidaan sopimus purkaa tai neuvotella sen ehdoista.

3. AIKATAULU

Työn toteuttaja voi aloittaa työt, kun tämä konsulttisopimus on allekirjoitettu. Tiedotustilaisuus neuvontatyöstä järjestetään 21.9.2011 Parkkuussa. Asukkaille on ilmoitettu, että neuvontakäynti tulee varata syyskuun loppuun mennessä. Työn toteuttaja voi ottaa varauksia vastaan tämän jälkeenkin. Neuvontakäynnit tulee kuitenkin suorittaa ja Excel-tilulukko työn tuloksista toimittaa tilaajalle 4.11.2011 mennessä.

4. SITOUTUMINEN PUOLUEETTOMAAN TOIMINTATAPAAN

Neuvontakäynnillä asukkaille jaetaan vain puolueetonta ja yleisesti hyväksyttyä tietoa. Neuvonnan tulee olla tilaajan ohjeistuksen ja kunnan yleisen linjan mukaista ja huomioida aluetta koskevat erityismääräykset.

Asukasta ei saa harhauttaa tai ohjata tarpeettomien saneeraustoimien tekemiseen. Asukkaalle ei myöskään saa kiinteistökäynnin aikana myydä mitään tai johdatella asukasta tilaamaan tavaraa tai palvelua. Neuvontakäynneillä ei saa jakaa mitään laitteisiin tai laitevalmistajiin liittyvää materiaalia.

Kiinteistökäyntien onnistumista seurataan keräämällä palautetta asukkailta. Lisäksi hankkeen työntekijä kiertää satunnaisesti työn toteuttajan mukana kiinteistökäynneillä. Mikäli tilaaja havaitsee, että puolueettoman toimintatavan periaatteita on rikottu, tilaajalla on oikeus keskeyttää työ ja purkaa konsulttisopimus.

5. VELOITUS

Työn toteuttajan veloituserusteena toimii toteutuneiden kiinteistökäyntien määrä. Yhdeksi kiinteistöksi katsotaan kaikki samassa pihapiirissä samassa osoitteessa sijaitsevat rakennukset. Työn toteuttaja voi laskuttaa X €/kpl (alv 0 %) toteutuneista ja tilaajalle hyväksytysti raportoiduista kiinteistökäynneistä. Kiinteistökohtainen hinta sisältää kaikki laskutettavaksi hyväksyttävät kustannukset. Laskutus-, toimitus- ym. lisiä ei hyväksytä. Työn toteuttaja vastaa itse kaikista lakisääteisistä maksuista. Tässä sopimuksessa ja liitemateriaalissa määritellään palkkioon sisältyvät tehtävät. Tilaaja vastaa hankkeen tiedotuksesta, tiedotustilaisuuksien järjestelykuluista ja jaettavan materiaalin toimittamisesta työn toteuttajalle kopioitavassa muodossa.

Laskun maksuaika on 14 päivää maksukelpoisen laskun esittämisestä tilaajalle. Viivästyskorko lasketaan voimassa olevan korkolain mukaisesti. Palkkio maksetaan yhdessä erässä. **Oikeus laskutukseen syntyy, kun hanke on hyväksynyt työn toteuttajan toimittaman raportointitaulukon ja suullisen raportoinnin.** Tilaaja varaa oikeuden teettää työn toteuttajalla erillistä korvausta vastaan neuvontakäyntejä tarjouspyyntöasiakirjoissa arvioitua määrää enemmän ja tätä sopimusta koskevan suunnittelualueen ulkopuolella. Mikäli lisäkustannuksia tulee tai työ viivästyy työn toteuttajasta riippumattomista syistä, neuvotellaan lisäkustannuksista ja aikataulun muutoksista etukäteen tilaajan kanssa.

Lasku tulee toimittaa joko verkkolaskuna osoitteeseen Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry, PL 265, 33101 TAMPERE tunnuksella (ID tunnus) TE003702143910 tai paperilaskuna osoitteeseen Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry, PL 75, 02066 Docuscan. Laskun mukana ei voi lähettää liiteaineistoa, vaan ne toimitetaan tilaajan normaaliin postiosoitteeseen. Viitetiedoksi laskuun *Projekti 70, jätevesineuvonta Parkkuun alueella*.

Tilaajalla, Euroopan yhteisön komissiolla ja tilintarkastustuomioistuimella, Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus valvoa Euroopan yhteisön avustuksen käyttöä ja suorittaa sen käyttöön liittyviä tarkastuksia. Valvontaa varten työn toteuttaja on velvollinen esittämään kaikki tarvittavat tiedot toiminnasta: tiliaineiston, muut asiakirjat ja selvitykset sekä tarpeellisen muun aineiston ja muutoinkin avustamaan tarkastuksissa.

Kiinteistöiltä Excel-taulukkoon kerättävät tiedot ovat tilaajan omaisuutta. Tuotettu aineisto siirtyy tilaajalle, kun sen tuottamiseen liittyvä osio on kokonaan maksettu.

6. MAHDOLLISET LISÄYKSET JA MUUTOKSET SOPIMUKSEEN

Lisäykset ja muutokset tähän sopimukseen on tehtävä kirjallisesti ja ne tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat ne allekirjoituksellaan vahvistaneet.

7. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia ja KSE1995:n sopimusehtoja. Kaikki tästä sopimuksesta aiheutuneet erimielisyydet pyritään ratkaisemaan sopijapuolten välisin neuvotteluihin. Jollei erimielisyyttä saada sovittua, ratkaistaan asia Tampereen käräjäoikeudessa.

8. SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO

Tämä sopimus astuu voimaan sopijapuolten allekirjoitettua sopimuksen ja on voimassa siihen saakka kunnes kaikki sopimuksessa määritellyt työt ja velvollisuudet ovat tulleet suoritetuiksi.

9. SOPIJAPUOLTEN YHDYSHENKILÖT

Tilaaaja:

Työn toteuttaja:

Yhteystiedot

10. ALLEKIRJOITUKSET

Sopimusta on tehty kaksi samasanaista kappaletta, yksi kullekin sopijapuolelle.

Tampereella ____/____

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys: Yrityksen nimi:

Liitteet: Liite 1: Hankintailmoitus 15.8.2011
Liite 2: Tarjouspyyntö 15.8.2011
Liite 3: Tarjous 23.8.2011

Tämän tiedotteen ovat lähettäneet yhteistyössä Parkkuun seudun kyläyhdistys ry, Länsi-Teiskon kyläyhdistys ry, Poikeluksen kylätoimikunta, Ylöjärven kaupunki ja Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen *Järkeä jätevedenkäsittelyyn* -hanke.

Puolueetonta jätevesineuvontaa tarjolla maksutta

Tule yleisötilaisuuteen ke 21.9. ja pyydä puolueeton neuvoja kotiisi

Kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien saneerausvaatimukset puhututtavat Kurun suunnallakin. Jätevesilainsäädäntöä uudistettiin alkuvuonna, mikä on omiaan lisäämään asukkaiden hämmennystä asian suhteen. Asiallisen jätevesitiedon jakamiseksi alueen kyläyhdistykset ovat hakeutuneet mukaan Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen jätevesineuvontahankkeeseen. Hankkeessa jaetaan laitevalmistajista riippumatonta ja tutkimustietoon perustuvaa tietoa haja-asutusalueen jätevesiasioista.

Kyläyhdistykset ja neuvontahanke kutsuvat Sinut kuulemaan tosiasioita ja keskustelemaan jätevedenkäsittelyn vaatimuksista ja laitteiden toimivuudesta

Parkkuun seuratalolle ke 21.9. klo 18 (Parkkuuntie 308). Tilaisuudessa on kahvitarjoilu.

Paikalla voit kysellä puolueettomilta asiantuntijoilta neuvoja oman kiinteistösi ongelmiin ja varata jätevesineuvoja XX maksuttoman neuvontakäynnin kiinteistöllesi. **Neuvontakäynnin voi varata myös puhelimitse numerosta XX syyskuun loppuun mennessä.** Neuvontatyön sujuvuuden lisäämiseksi samalla suunnalla asuvien toivotaan varaavaan peräkkäisiä neuvonta-aikoja. Neuvontakäynnit tehdään lokakuun loppuun mennessä.

Kiinteistökäynnillä neuvoja arvioi nykyisen jätevesijärjestelmän kunnon ja antaa arvion kunnostustarpeesta. Lisäksi täytetään liitteenä oleva Ylöjärven kaupungin jätevesijärjestelmän selvityslomake. Jos olet täyttänyt selvityslomakkeen aiemmin, sitä ei tarvitse täyttää uudelleen. Selvityslomake tulee talousjätevesiasetuksen (209/2011) mukaan löytyä täytettynä kaikilta viemäriverkoston ulkopuolisilta kiinteistöiltä. Neuvontatyö on puolueetonta ja laitevalmistajista riippumatonta eikä se velvoita jatkotoimenpiteisiin.

Ympäristönsuojelulain muutos alkuvuodesta toi tullessaan ikään perustuvan vapautuksen puhdistusvaatimuksista. Vaatimukset eivät koske kiinteistönomistajia, jotka asuvat kiinteistöllä vakituisesti ja ovat täyttäneet 68 vuotta ennen 9.3.2011. Vaatimukset eivät myöskään koske vesivessattomia kiinteistöjä tai esim. pihasaunoja, joissa pesuvedet lämmitetään padassa. Selvityslomake tulee täyttää näidenkin kiinteistöjen osalta.

Laitetaan yhdessä asiat kuntoon!

Jätevesijärjestelmän uusiminen alkaa hyvästä suunnittelusta

Mikäli kiinteistökäynnillä todetaan, että jätevesijärjestelmäsi tarvitsee uusimista, kannattaa saneeraustoimien suunnittelussa käyttää apuna asiantuntijaa. Laittevalmistajista riippumaton suunnittelija pystyy arvioimaan nykyisen järjestelmän hyödyntämismahdollisuudet ja valitsemaan kiinteistölle sopivimman jätevesien käsittelyvaihtoehdon. Suunnitelma vaaditaan jätevesijärjestelmän uusimisen lupahakemuksen liitteeksi.

Alueella toimivien suunnittelijoiden yhteystietoja voi kysyä kunnan rakennusvalvonnasta tai katsoa vesiensuojeluyhdistyksen hakupalvelusta www.kvvy.fi/jatevesi. Vesiensuojeluyhdistys ei tee suunnitelmia. Suunnittelijoiden palvelut ovat maksullisia.

Tilaamalla maksuttoman neuvontakäynnin kiinteistönhaltija antaa hankkeelle oikeuden kerätä tilastotietoa kiinteistön jätevesijärjestelmästä. Tietoja käytetään hankkeen raportointiin ja koulutusaineistona. Tietoja käsitellään luottamuksellisesti ja niitä julkaistaan vain tilastomuodossa, josta yksittäisen kiinteistön tietoja ei voi tunnistaa. Kerättyjä tietoja ei luovuteta Ylöjärven kaupungin käyttöön. Kiinteistökäynneillä otettuja valokuvia voidaan käyttää vesiensuojeluyhdistyksen tiedotuksessa.

Neuvontatyö liittyy laajempaan jätevesineuvontahankkeeseen *Järkeä jätevedenkäsittelyyn*. Hanke toteutetaan Pirkanmaalla vuosina 2010-12. Hanketta rahoittavat Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Lisätiedot hankkeesta www.kvvy.fi/jatevesi ja projektipäällikkö Satu Heino puh. XX.

Käyttökuntoisen jätevesijärjestelmän arviointi

Kiinteistön _____ (kitu/osoite)

jätevesijärjestelmän toimivuutta on arvioitu _____

(kiinteistön haltija) saatujen tietojen pohjalta. Arvioinnin suoritti _____

_____(pvm). Tarkastuksella havaitut vähäiset korjaustarpeet

Kiinteistönhaltijalta saatujen tietojen pohjalta arvioitiin, että välitöntä tarvetta toimenpidelupaa vaativien suurempien saneeraustoimien tekemiselle ei ole. **Jos kiinteistöllä syntyvien jätevesien määrässä tai laadussa tapahtuu muutoksia tai haittoja ilmenee, on nykyisen jätevesijärjestelmän riittävyys arvioitava uudelleen.** Kaikki jätevesijärjestelmät myös ikääntyvät ja vaativat uusimista määräajoin.

Ohjeita jätevesijärjestelmän ylläpitoon ja tarkkailuun

Toimiakseen hyvin jätevesijärjestelmä tarvitsee säännöllistä tarkkailua ja hoitoa sekä tarvittaessa myös huoltoa. Jätevesijärjestelmällä tulee olla ajantasaiset käyttö- ja huolto-ohjeet, joiden mukaisesti tarvittavat ylläpito- ja huoltotoimet tehdään. Kaikki tehdyt toimet ja havainnot kirjataan ylös käyttöpäiväkirjaan.

Jätevesijärjestelmän toimivuutta pitää tarkkailla. Hyvin toimiva jätevesijärjestelmä ei haise, vaan tuulettuu rakennuksen katolle. Säiliöt ja putkiliitokset ovat vesitiiviitä. Puhdistamosta purkautunut jätevesi on suhteellisen kirkasta ja hajutonta. Ojassa, johon jätevedet johdetaan, ei näy liettymistä tai merkittävää rehevöitymistä. Jos aistinvarainen tarkastelu antaa aihetta epäillä jätevesijärjestelmän toimivuutta, kannattaa puhdistetusta jätevedestä ottaa näyte ja tutkituttaa se laboratoriossa. Riittämättömästi puhdistetut jätevedet voivat pilata myös talousvesikaivon veden. Kaivoveden laatu olisikin hyvä tutkituttaa säännöllisesti kolmen vuoden välein.

Jätevesijärjestelmän toimintatehon heikentyessä tarvitaan mahdollisia korjaus- ja tehostamistoimia ja lopulta järjestelmän uusimista. Tarvittavat kunnossapito ja korjaustoimet (esim. huonokuntoisten saostussäiliöiden tai viemäriputkien uusiminen) eivät pääsääntöisesti vaadi toimenpideluvan hakemista. **Jos jätevesijärjestelmä uusitaan kokonaan tai muutetaan toimintatavaltaan toisenlaiseksi tai sen toimintaa tehostetaan uusilla laitteilla** (esim. fosforinpoistoyksikön lisääminen maasuodattamon jälkeen), **tulee olla yhteydessä kunnan rakennusvalvontaan lupatarpeen selvittämiseksi.** Toimenpidelupaa vaativien muutostöiden suunnittelussa tulee käyttää apuna asiantuntevaa suunnittelijaa.

Lisätietoja jätevesienkäsittelystä:

Rakennustarkastaja **XX** puh. **XX**

Ympäristösuunnittelija **XX** puh. **XX**

Järkeä jätevedenkäsittelyyn –neuvontahanke **XX** puh. **XX**

Suomen ympäristökeskus: www.ymparisto.fi/hajajatevesi

Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto ry: www.vesiensuojelu.fi/jatevesi

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry: www.kvvy.fi/jatevesi

(mm. alan ammattilaisten yhteystietoja ja tietoa vesinäytteiden analysoinnista)

Lisäselvitystä vaativan jätevesijärjestelmän arviointi

Kiinteistön _____ (kitu/osoite)

jätevesijärjestelmän toimivuutta on arvioitu _____

(kiinteistön haltija/omistaja) saatujen tietojen pohjalta _____ (pvm).

Arvioinnin suoritti _____.

- ☐ Jätevesijärjestelmä EI täytä *talousjätevesiasetuksen vaatimuksia ja vaatii kunnostusta.
- ☐ Jätevesijärjestelmän toimivuuden arvioimiseksi tulee tehdä lisäselvityksiä.

Ennen jätevesijärjestelmän kunnostustöiden aloittamista tulee olla yhteydessä kunnan rakennusvalvontaan lupatarpeen ja tarvittavien kunnostustöiden laajuuden selvittämiseksi. Toimenpidelupa tai maankäyttö- ja rakennuslain mukainen ilmoitus vaaditaan, kun jätevesijärjestelmä uusitaan kokonaan tai muutetaan toimintatavaltaan toisenlaiseksi tai sen toimintaa tehostetaan uusilla laitteilla (esim. fosforinpoistoyksikön lisääminen maasuodattamon jälkeen). Tarvittavat kunnossapito ja korjaustoimet (esim. huonokuntoisten saostussäiliöiden tai viemäriputkien uusiminen) eivät pääsääntöisesti vaadi luvan hakemista.

Toimenpidelupaa vaativien muutostöiden suunnittelussa tulee käyttää apuna asiantuntevaa suunnittelijaa. Hyvä suunnittelija käy kiinteistöllä ja tarkastelee puolueettomasti kaikkia kiinteistölle sopivia vaihtoehtoja. Järjestelmää valittaessa kannattaa laskea järjestelmän käyttökuluja pitkällä aikavälillä sekä selvittää puhdistamon tarvitseman hoidon ja huollon määrä. Mitään tarvikkeita tai laitteita ei kannata hankkia ennen lupapäätöksen saamista. Jätevesijärjestelmien suunnittelijoiden yhteystietoja voi kysyä kunnan rakennusvalvonnasta tai katsoa vesiensuojeluyhdistyksen internet-sivuilta osoitteesta www.kvvy.fi/jatevesi

Jätevesijärjestelmän uusimista mietittäessä kannattaa myös selvittää mahdollisuudet viemäriverkostoon liittymiseen sekä naapureiden yhteisten järjestelmien tekemiseen. Isommassa puhdistamossa kiinteistökohtaiset investointikustannukset ovat usein edullisemmat ja järjestelmän toimivuus parempi.

Riittämättömästi puhdistetut jätevedet voivat pilata myös talousvesikaivon veden. Kaivoveden laatu suositellaan tutkittavaksi säännöllisesti kolmen vuoden välein.

**Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011) määrittelee, kuinka tehokkaasti kiinteistön jätevedet tulee puhdistaa. Toimiva jätevesijärjestelmä on edellytys kaivovesien ja lähivesistöjen puhtaana pysymiselle. Aikaa kunnostustöiden tekemiselle on 15.3.2016 asti.*

Lisätietoja jätevesienkäsittelystä:

Rakennustarkastaja **XX** puh. **XX**

Ympäristösuunnittelija **XX** puh. **XX**

Järkeä jätevedenkäsittelyyn –jätevesineuvontahanke **XX** puh. **XX**

Suomen ympäristökeskus: www.ymparisto.fi/hajajatevesi

Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto ry: www.vesiensuojelu.fi/jatevesi

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry: www.kvvy.fi/jatevesi

Jätevesijärjestelmän arviointi vähäiselle vesimäärälle

Kiinteistön _____ (kitu/osoite)

jätevesijärjestelmän toimivuutta on arvioitu _____

(kiinteistön haltija) saatujen tietojen pohjalta. Arvioinnin suoritti _____

_____ (pvm). Tarkastuksella havaitut korjaustarpeet

Saatujen tietojen pohjalta arvioitiin, että kiinteistöllä syntyvät jätevesimäärät ovat vähäisiä eikä niillä ole talousjätevesiasetuksen mukaista puhdistustarvetta. **Vähäisetkään vesimäärät eivät kuitenkaan saa valua suoraan järveen, vaan ne on imeytettävä maahan niin, että tulvavedet eivät niitä huuhtelee takaisin vesistöön.** Toimivia menetelmiä ovat esimerkiksi imeytyskuoppa, -kaivo, kivipesä tai erilaiset suodatinlaitteet. Jos mukana on keittiöjätevesiä, on tarpeen johtaa vedet imeytykseen pienen saostussäiliön kautta, jotta jäteveden rasvat eivät tuki imeytystä.

Mikäli kiinteistöllä syntyvien jätevesien määrä tai laatu muuttuu merkittävästi, tulee jätevesille myös laadullisia puhdistusvaatimuksia. Tällöin jätevesijärjestelmä tulee rakentaa kuormitusta vastaavaksi. Ennen muutostöiden aloittamista tulee olla yhteydessä kunnan rakennusvalvontaan lupatarpeen ja tarvittavien muutostöiden laajuuden selvittämiseksi.

Ohjeita käymäläjätteen käsittelyyn

Kuivakäymälöitä on lukuisia sekä sisä- että ulkokäyttöisiä malleja. **Käymälästä peräisin olevia kiinteitä tai nestemäisiä jätteitä ei saa johtaa käsittelemättöminä maahan.** Käymälässä syntyvä kiinteä jäte pitää yleensä jälkikompostoida. Kompostointi tehdään tiivispohjaisessa kompostorissa niin, että valumia ympäristöön ei synny. Noin vuoden kompostoinnin jälkeen kompostia voi käyttää maanparannusaineena puutarhassa. **Käymäläjätteen maahan hautaaminen on kielletty,** etteivät ulosteperäiset bakteerit pääse pilaamaan pohja- ja pintavettä.

Kuivakäymälästä tulee yleensä myös joko eroteltua virtsaa tai ulosteen läpi valunutta virtsaa eli suotonestettä. Suotonesteessä on mukana ulosteperäisiä bakteereja, eroteltu virtsa on periaatteessa steriiliä. Kaikki nesteet tulee kerätä vesitiiviiseen säiliöön. Säiliöön kerättyä eroteltua virtsaa voi käyttää suoraan ja suotonestettä vähintään 6 kuukautta vanhennettuna koristekasvien lannoittamiseen tai käyttää kompostin kostukkeena. Jos neste johdetaan pesuvesien kanssa samaan käsittelyyn, tulee jätevesien käsittelyjärjestelmä mitoittaa niin, että sen puhdistusteho on riittävä. Virtsaa tai suotonestettä ei saa johtaa suoraan maaperään.

Lisätietoja jätevesienkäsittelystä:

Rakennustarkastaja **XX** puh. **XX**

Ympäristösuunnittelija **XX** puh. **XX**

Järkeä jätevedenkäsittelyyn –neuvontahanke **XX** puh. **XX**

Suomen ympäristökeskus: www.ymparisto.fi/hajajatevesi

Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto ry: www.vesiensuojelu.fi/jatevesi

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry: www.kvvy.fi/jatevesi

Käymäläseura Huussi ry: www.huussi.net

Kiinteistökohtainen jätevesineuvontakäynti

Hanketiedot

Neuvoja: _____

Käyntipäivä: _____

Kunta: _____

Kiinteistön yhteystiedot

Kenen kanssa juteltu: _____

Katuosoite: _____

Postiosoite: _____

Sähköposti: _____

Puh. numero: _____

Kiint. rek. tunnus: _____

Kiinteistön sijaintitiedot

Etäisyys rantaan alle 100 metriä:

☐ Kyllä ☐ Ei

Pohjavesialueella:

☐ Kyllä ☐ Ei

Taajaan rakennetulla alueella:

☐ Kyllä ☐ Ei

Muu erityisalue, mikä? _____

Kiinteistön käyttötiedot

Kiinteistön käyttötapa:

- ☐ Vakituinen asuminen
- ☐ Vapaa-ajan asuminen
- ☐ Kesäasuminen
- ☐ Erillinen saunarakennus
- ☐ Muu talousrakennus
- ☐ Eläinsuoja

Paljonko kiinteistöä käytetään? _____ pvä/a

Montako henkilöä keskimäärin? _____ kpl

Arvio kiinteistön käytöstä jatkossa (esim. 10 vuoden päästä):

- ☐ Jatkuu nykyisellään
- ☐ Kiinteistöllä asuvien määrä vähenee
- ☐ Kiinteistöllä asuvien määrä lisääntyy
- ☐ Kiinteistö myydään
- ☐ Kiinteistö jää loma-asunnoksi
- ☐ Kiinteistö jää asumattomaksi

Talousveden lähde ja laatu

Talousveden lähde:

- ☐ Rengaskaivo
- ☐ Porakaivo
- ☐ Kiviarkkukaivo
- ☐ Lähde
- ☐ Osuuskunta
- ☐ Kunnan verkosto
- ☐ Järvi
- ☐ Tuodaan muualta

Talousveden laatu, mikäli tutkimuksia tehty:

- ☐ Talousvesi tulee muualta
- ☐ Kaivovettä ei ole tutkittu
- ☐ Hyvää talousvettä
- ☐ Merkkejä jätevesistä
- ☐ Muita laatuongelmia

Koska kaivovesi on tutkittu: _____

Käymäläjärjestelmä

Miten käymäläjätökset käsitellään?

- ☐ Kuivakäymälä
- ☐ Umpisäiliö
- ☐ Pelkät saostussäiliöt
- ☐ Imeyttämö
- ☐ Maasuodattamo
- ☐ Laitepuhdistamo
- ☐ Viemäriverkosto

Mihin jätevesi päättyy käsittelystä (pukupaikka)?

- ☐ Umpisäiliö
- ☐ Oja
- ☐ Salaoja
- ☐ Maaperä
- ☐ Vesistö
- ☐ Jätevedenpuhdistamo
- ☐ Peltolevitys

Pesuvesien käsittelyjärjestelmä

Miten pesuvedet käsitellään?

- ☐ Samaan vessavesien kanssa
- ☐ Umpisäiliö
- ☐ Pelkät saostussäiliöt
- ☐ Yksinkertainen imeytys
- ☐ Imeyttämö
- ☐ Maasuodattamo
- ☐ Laitepuhdistamo
- ☐ Viemäriverkosto

Mihin jätevesi päättyy käsittelystä (pukupaikka)?

- ☐ Umpisäiliö
- ☐ Oja
- ☐ Salaoja
- ☐ Maaperä
- ☐ Vesistö
- ☐ Jätevedenpuhdistamo
- ☐ Peltolevitys

Täydentävät tiedot nykyisestä järjestelmästä

Lisätiedot järjestelmästä:

Järj. rakentamisvuosi (vuosikymmen): _____

Järjestelmän sijainti ok (kannattaako uusi rakentaa siihen)?

☐ Kyllä ☐ Ei

Järjestelmän purkupaikka ok (onko tarvetta siirtää)?

☐ Kyllä ☐ Ei

Johtopäätökset käynnistä

Johtopäätös:

- ☐ Uusittava kokonaan
- ☐ Kunnossa pienillä parannuksilla
- ☐ Toimiva
- ☐ Vähäiset vedet, järjestelmä riittävä

Koska aikoo uusia?

- ☐ Ei uusimistarvetta
- ☐ Heti
- ☐ Parin vuoden sisällä
- ☐ Myöhemmin
- ☐ Hakee lykkäystä
- ☐ Ikään perustuva lykkäys

Mitä suositeltu?

- ☐ Ei tarvetta toimille
- ☐ Pientä petrausta vanhaan
- ☐ Maaperäkäsittely
- ☐ Laitepuhdistamo
- ☐ Kuivakäymälä ja pesuvesien maaperäkäsittely
- ☐ Kuivakäymälä ja pesuvesien laitepuhdistamo
- ☐ Umpisäiliö kaikille jätevesille
- ☐ WC-vedet umpisäiliöön ja pesuvesien maape-
räkäsittely
- ☐ WC-vedet umpisäiliöön ja pesuvesien laite-
puhdistamo
- ☐ Viemäriverkostoon liittyminen

Kommentteja:

PALAUTE KIINTEISTÖKOHTAISESTA JÄTEVESINEUVONTAKÄYNNISTÄ

Valitse kylä, jossa neuvontakäynti tapahtui:

- ☐ Länsi-Teisko
- ☐ Parkkuu
- ☐ Poikelus

Mikä innosti varaamaan neuvonta-ajan?

- ☐ Kiinteistölle tullut tiedotuskirje
- ☐ Neuvontatyöstä järjestetty yleisötilaisuus
- ☐ Paikallislehden juttu neuvontatyöstä
- ☐ Naapureiden kokemukset neuvontakäynnistä
- ☐ Kyläyhdistyksen yhteydenotto
- ☐ Muu, mikä?

Mitä materiaalia sait kiinteistökäynnillä neuvojalta?

- ☐ Opas jätevesien maailmaan -esite
- ☐ Kirjallinen arvio nykyisen järjestelmän toimivuudesta
- ☐ Jätevesijärjestelmän käyttö- ja huolto-ohje
- ☐ Jätevesijärjestelmän käyttöpäiväkirja
- ☐ Laitevalmistajan esitteitä
- ☐ Käyntikortti/suunnittelijan esite
- ☐ Muu, mikä?

Oliko kunnan jätevesijärjestelmän selvityslomakkeen täyttäminen helppoa?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei, neuvojan apu oli tarpeen

Tutustuiko neuvoja jätevesijärjestelmään myös pihalla?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

Kertoiko neuvoja kiinteistölle sopivista jätevesijärjestelmävaihtoehdoista?

- ☐ Kyllä
- ☐ Hieman, mutta olisin kaivannut tarkempaa tietoa
- ☐ Ei
- ☐ Järjestelmällä ei ollut tällä hetkellä uusimistarvetta

Koitko hyötynesi neuvontakäynnistä?

- ☐ Kyllä, asiat tulivat hyvin selväksi
- ☐ Kyllä, mutta epäselviäkin asioita jäi
- ☐ En, miksi

Tarjosiko neuvoja kiinteistökäynnillä suunnittelupalvelua?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ Neuvoja otti yhteyttä myöhemmin

Koitko, että sinua painostettiin saneeraussuunnitelman tilaamiseen?

- ☐ Kyllä, miten
- ☐ En

Aiotko ryhtyä suunnittelemaan järjestelmän uusimista?

- ☐ Kyllä, tilaan suunnitelman neuvontakäynnin tekijältä
- ☐ Kyllä, tilaan suunnitelman muulta suunnittelijalta
- ☐ Ehkä, mietin vielä, miten toimia
- ☐ En, miksi
- ☐ Järjestelmällä ei ole tällä hetkellä uusimistarvetta

Arvioi kiinteistölläsi käyneen neuvojan asiantuntemusta:

- ☐ Erinomainen, osasi kertoa useammista vaihto-ehdoista ja vastasi kaikkiin kysymyksiin. Tuntui alan huippuasiantuntijalta
- ☐ Hyvä, vastasi kaikkiin kysymyksiin. Tuntui alan asiantuntijalta
- ☐ Tavanomainen, vastasi kysymyksiin, mutta ei osoittanut erityistä asiantuntemusta
- ☐ Huono, ei pystynyt antamaan järkeviä vaihtoehtoja tai vastauksia esitettyihin kysymyksiin

Suosittelisitko neuvontakäynnin tilaamista tuttavillesi?

- ☐ Kyllä
- ☐ En

Jos sinulla on neuvontakäyntien kehittämisehdotuksia tai haluat antaa muuta palautetta, voit kirjoittaa kommenttisi tähän:

JÄTEVESIJÄRJESTELMÄN SANEERAAJAN MUISTILISTA

Tämä muistilista auttaa huomioimaan jätevesijärjestelmän saneeraukseen liittyviä asioita. Voit kirjoittaa täytettäviin kohtiin ja tallentaa tiedot tai tulostaa muistilistan ja täyttää sen käsin.

1. YHTEYSTIETOJA

Saneerauksen kohteena oleva kiinteistö

Suunnittelijan nimi

Urakoitsijan nimi

KVV-työnjohtajan nimi

Valvova viranomainen (luvan myöntäjä)

Rakennushankkeen päätoteuttaja

Omistaja/haltija

Suunnittelijan puhelinnumero

Urakoitsijan puhelinnumero

KVV-työnjohtajan puhelinnumero

Valvovan viranomaisen puhelinnumero

Päätoteuttajan puhelinnumero

2. SANEERAUSTARPEEN ARVIOINTI

☐ ARVIOI ITSE JÄRJESTELMÄSI KUNTO

- Jos et ole vielä täyttänyt selvityslomaketta jätevesijärjestelmästäsi, täytä se nyt. Lomake tulee olla täytettynä kaikilla kiinteistöillä asetuksen mukaisesti (Valtioneuvoston asetus 209/2011). Yleensä lomake löytyy kunnan internet-sivuilta.
- Ota yhteyttä kunnan ympäristöviranomaiseen ja kysy arviota järjestelmäsi saneeraustarpeesta, käytä apuna selvityslomakkeelle keräämiäsi tietoja.
- Jos järjestelmäsi tarvitsee saneerata, kysy kunnan rakennusvalvonnasta, vaatiiko kyseinen saneeraustyö toimenpideluvan.
- Lupatarvetta voi arvioida myös itse näin: kokonaan uuden jätevesijärjestelmän rakentaminen sekä vanhan järjestelmän tehostaminen vaativat toimenpideluvan, mutta esimerkiksi huonokuntoisten saostuskaivojen ja viemäriputkien uusinta ei välttämättä tarvitse toimenpidelupaa. Huomaa kuitenkin, että kunta voi vaatia luvan myös pienemmistä töistä.
- Viranomaiselta saat myös suunnittelijoiden yhteystietoja

3. JÄTEVESISUUNNITELMAN TEETTÄMINEN

☐ KILPAILUTA SUUNNITTELUTYÖ

- Kysy naapurilta, onko hänellä kiinnostusta tehdä yhteinen jätevesijärjestelmä.
- Pyydä suunnittelijoilta tarjous ja kysy mitä tarjottuun suunnitelmaan sisältyy.
- Suunnittelijalla pitää olla alan koulutusta ja kokemusta. Suunnittelijan pätevyysvaatimuksen määrittää kunnan viranomainen.

Nämä kuuluvat aina suunnittelijan tehtäviin: - Suunnittelija tekee tutustumiskäynnin kiinteistölle. Käyntiin kuuluu ainakin tontin korkeussuhteiden mittauksia. - Suunnittelija selvittää paikalliset määräykset ja ottaa ne huomioon suunnitelmassa. - Suunnittelija selvittää alueen pohja- ja pinta- vesitiedot (esim. talousvesikaivot, purkuoja, järvet, pohjavesialue). - Järjestelmä suunnitellaan yksilöllisesti sinun kiinteistöllesi. Jos suunnittelija tarjoaa jo ennen käyntiä vain yhtä ratkaisua, vaihda suunnittelijaa. - Suunnitelmaan kuuluu asemapiirroksen lisäksi myös järjestelmän tekniset piirrokset (kannattaa vaatia kuvat koko järjestelmästä = talon seinästä purkupaikkaan). - Suunnittelija tekee järjestelmän mitoituksen kiinteistökohtaisesti. - Suunnittelija antaa suunnitelmassa arvion järjestelmän puhdistustehosta. - Suunnitelman liitteenä on järjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeet (voivat olla myös laitteiston mukana).	Kysy myös näitä asioita: - Millainen kokemus suunnittelijalla on erityyppisten järjestelmien suunnittelusta (referenssit)? - Miten suunnittelija on kouluttautunut alalle? - Toimiiko suunnittelija laitevalmistajista riippumattomasti ja tarjoaa aina useampaa sopivaa järjestelmävaihtoehtoa? - Millaista hoitoa ja huoltoa vaihtoehtoiset järjestelmät vaativat ja mitkä ovat vuotuiset käyttökulut? - Laatiiko suunnittelija tarvikeluettelon ja masalaskelman tarvittavista maamassoista? - Laatiiko suunnittelija työmaasuunnitelman (esim. puiden kaadot, massojen läjityspaikat, ylijäämämaiden käsittely, kulkureitit, työturvallisuus)? - Kuuluuko suunnitelmaan toimenpidelupahakemuksen täyttö tai täytössä auttaminen? - Hankkiiko suunnittelija hakemukseen tarvittavia liitteitä kuten peruskarttaotteen? - Voiko suunnittelija toimia kiinteistön omistajan edustajana (esim. KVV-työnjohtaja) saneeraustyön aikana?
---	---

4. TOIMENPIDELUVAN HAKEMINEN KUNNASTA

☐ TARKISTA SUUNNITELMAN SISÄLTÖ

- Tarkista, että suunnitelma vastaa kiinteistöä ja sovittuja asioita. Jos löytyy korjattavaa, ota yhteyttä suunnittelijaan.

☐ TÄYTÄ TOIMENPIDELUPAHAKEMUS -LOMAKE

- Täytä hakemus tarkasti. Kohdat, jotka eivät liity jätevesijärjestelmän saneeraukseen, voi jättää tyhjäksi. Hakemuksen voi täyttää tarvittaessa myös jätevesijärjestelmän suunnittelija.
- Ota huomioon luvan valitusaika, joka on yleensä kaksi viikkoa luvan myöntämisestä. Töitä ei voi aloittaa ennen valitusajan päättymistä. Jos työn aloittamisella on kiire, ota yhteyttä valvovaan viranomaiseen ennakoaloitusluvan saamiseksi.

☐ LISÄÄ TARVITTAVAT LIITTEET

- Uuden jätevesijärjestelmän suunnitelma.
- Omistus ja hallintaoikeusselvitys (lainhuudatustodistus, tms).
- Valtakirja (jos kiinteistöllä on useampia omistajia).
- Peruskarttaote (esim. rekisterikartta 1:10 000 tai pienempi).

☐ ALLEKIRJOITA HAKEMUS

5. LUPAPÄÄTÖKSEN TARKISTAMINEN

☐ TARKISTA LUPAEHDOT

- Jos luvan myöntämiseen sisältyy ehtoja, toimi niiden mukaisesti. Lisätietoja saat lupapäätökseen merkityltä viranomaiselta. Ilmoita myös suunnittelijalle lupaehdoista.

☐ TARKISTA VAADITAANKO RAKENTAMISTYÖLLE VALVOJA (KVV-TYÖNJOHTAJA)

- Kunnan myöntämässä toimenpideluvassa määritellään KVV-työnjohtajan tarve ja pätevyysvaatimus. Työnjohtajana voi toimia esimerkiksi suunnittelija tai urakoitsija. KVV-työnjohtajan kanssa kannattaa tehdä kirjallinen sopimus työstä.
- Mieti tarvitsetko toteutuksessa avustajan, joka valvoo sinun etujasi työn edetessä. Esimerkiksi suunnittelijan voi palkata laatimaan tarjouspyyntöasiakirjat ja avustamaan urakkasopimusten teossa. Suunnittelijalle voi siirtää vastuun muun muassa valvonnasta ja työturvallisuusasioissa sopimalla siitä kirjallisesti.

6. RAKENNUSTYÖN JA TARVIKKEIDEN KILPAILUTTAMINEN

☐ KILPAILUTA RAKENNUSTYÖN TEKIJÄT

- Rakennustyöhön kannattaa pyytää tarjous useammalta urakoitsijalta. Rakennustyöt voidaan toteuttaa esimerkiksi kokonaisurakkana, osaurakoina tai tuntityönä.
- Ota huomioon myös mahdolliset urakkaan kuulumattomat sähkö- ja putkityöt.

Kun teet tarjouspyyntöä, huomioi ainakin nämä: - Mieti mikä urakatapa olisi sinulle paras. Kokonaisurakassa tiedät tarkasti töiden hinnan jo etukäteen, mutta tuntitöinä työ saat tulla edullisemmaksi. - Jos pyydät tarjousta kokonaisurakasta, tulee sinun määritellä työn laajuus. Helpointa on määritellä alue, jonka sisäpuolella kaikki jätevesijärjestelmään liittyvät työt kuuluvat urakoitsijalle (esimerkiksi 1. saostuskaivosta purkupaikkaan). - Jos pyydät tarjousta tuntitöinä, pyydä urakoitsijaa erittelemään myös mahdolliset koneen kuljetuskustannukset sekä maamassojen ja ylijäämämaiden kuljetukset. - Tarkista suunnittelijalta, onko urakalle erityisvaatimuksia kuten louhintaa tai kaivantojen tukemistarvetta. - Liitä suunnitelma kokonaisuudessaan tarjouspyyntöön. - Pyydä tarjouspyynnössä tarjoajia liittämään mukaan referenssiluettelo rakennetuista jätevesijärjestelmistä. - Vaadi tarjoajan kuulumista ennakoperintärekisteriin (kotitalousvähennystä ei saa, jos yrittäjä ei kuulu rekisteriin).	Kun saat tarjouksia, tarkista: - Työn aikataulu. - Työn laajuus. Yleensä esimerkiksi talon sisäpuoliset sähköasennukset, kaapeliassenukset, kaivantojen tuennat, louhinta, teiden pintarakenteet ja viheralueiden tekeminen eivät kuulu hintaan. - Tarkista, että tarjouksessa on otettu huomioon esimerkiksi maamassojen ja ylijäämämaiden kuljetustarve. - Varmista urakoitsijalta, mitkä asiat kuuluvat vastuullesi ja pyydä urakoitsijaa laatimaan vastuunjakotaulukko. - Tarkista urakoitsijalta, että vastuuvakuutukset ovat kunnossa ja vastaavat tehtävää työtä (esimerkiksi maarakennustyöt). - Jos jokin asia on epäselvä, kysy. Urakoitsijalla on kuluttaja-asiakkaaseen nähden tiedonantovelvollisuus. Ammattilaisena hän ei saa olettaa, että tietäisit kaikki alan käytännöt. - Jos tilaat työtä tuntihinnalla, pidä myös itse tuntikirjaa urakoitsijan tekemistä töistä. Pyydä kuittaus urakoitsijalta päivän päätteeksi. Maksa vain yhdessä sovituista tunneista.
--	---

☐ **KILPAILUTA MAAMASSAT**

- Käytä aina suunnittelijan määrittämiä maamassoja ja massamääriä.
- Maamassojen hankinta onnistuu usein urakoitsijan kautta.
- Mieti ennakoon maamassojen varastointi kiinteistöllä.
- Ota huomioon koneiden kulkureitit ja isojen autojen tarvitsema kääntymistila pihassa.

☐ **KILPAILUTA TARVIKKEET**

- Pyydä tarjoukset käyttämällä suunnitelman tarvikeluetteloa ja teknisiä piirroksia.
- Jos saat vaihtoehtoisia tarjouksia, varmista niiden soveltuvuus kunnasta ja suunnittelijalta.
- Ota huomioon tarvikkeiden toimitusajat ja rahdin kulut.
- Kysy, mihin hintaan urakoitsija pystyy toimittamaan tarvikkeet.

7. SOPIMUKSEN TEKEMINEN RAKENNUSTYÖN TOTEUTUKSESTA

☐ **TEE SOPIMUS TYÖN TOTEUTTAJAN KANSSA**

- Sopimus on hyvä laatia kirjallisena.

☐ **NIMEÄ RAKENNUSTYÖN PÄÄTOTEUTTAJA**

- Rakennuttaja nimeää päätoteuttajan, joka on yleensä pääurakoitsija tai sen puuttuessa rakennuttaja = rakennushankkeeseen ryhtyvä.
- Työturvallisuusmielessä päätoteuttaja vastaa koko työmaan turvallisuudesta ja laatii mm. työturvallisuusasiakirjan. Osaurakoissa päätoteuttajan tehtävät voidaan sopimuksella siirtää rakennushankkeeseen ryhtyvän palkkaamalle henkilölle (esim. KVV-työnjohtaja).

8. RAKENNUSTYÖN TOTEUTTAMINEN

☐ **TARKISTA TARVIKETOIMITUS**

- Ilmoita puutteista tarvikkeiden myyjälle. Jos jokin tarvike on rikkoontunut kuljetuksen aikana, ilmoita siitä heti rahdin tuoneelle henkilölle.

☐ **PIDÄ URAKOITSIJAN KANSSA ALOITUSPALAVERI**

- Selvitä urakoitsijalle jätevesi- ja työmaasuunnitelmien sisältö.

☐ **SOVI KVV-TYÖNJOHTAJAN KÄYNNISTÄ PAIKALLA**

- Vaadi kirjallinen lista asioista, joiden asennuksen KVV-työnjohtaja tarkistaa.

☐ **SOVI VIRANOMAISEN KÄYNNISTÄ PAIKALLA**

- Tarkista lupapäätöksestä tarvittavat tarkastukset ja tilaa ne ajallaan.

☐ DOKUMENTOI TYÖMAAN VAIHEET

- Valokuvaa rakennustyön kaikki vaiheet.
- Jos työmaalla joudutaan tekemään muutoksia suunnitelmaan, on niistä ilmoitettava suunnittelijalle. Jos muutokset ovat suuria (esimerkiksi suodatuskenttä muutetaan panospuhdistamoksi), niin muutoksista on ilmoitettava myös kuntaan.
- Ota talteen käytettyjä maamassoja.
- Valokuvat ja maa-ainesnäytteet toimivat myöhemmin hyvänä apuna mahdollisia rakennusvirheitä tai käyttöhäiriöitä selvitetäessä.

9. JÄTEVESIJÄRJESTELMÄN KÄYTTÄMINEN

☐ TUTUSTU KÄYTTÖ- JA HUOLTO-OHJEISIIN JA VAADI KÄYTÖNOPASTUS

- Kaikki jätevesijärjestelmät tarvitsevat säännöllistä hoitoa ja tarkkailua sekä huoltoa tarvittaessa.
- Pyydä KVV-työnjohtajalta, urakoitsijalta tai myyjältä järjestelmän käytönopastus.
- Kirjaa kaikki tehdyt hoito- ja huoltotoimet käyttöpäiväkirjaan.

☐ SELVITÄ TAKUUASIAT

- Selvitä laitteiden takuuasiat laitteiston toimittajan kanssa.
- Selvitä myös urakoitsijalta työlle annettava takuu.

☐ TEE TARVITTAESSA HUOLTOSOPIMUS

- Laitepuhdistamoissa sopimus tehdään yleensä laitteiston valmistajan kanssa.
- Loka-autoyrittäjän kanssa voi tehdä tyhjennyssopimuksen myös saostussäiliöille.

☐ OTA TARVITTAESSA JÄTEVESINÄYTE

- Kaikki jätevesijärjestelmät käynnistyvät viiveellä. Jätevesinäyte kannattaa ottaa vasta, kun puhdistamon toiminta on vakiintunut.
- Erityisen tärkeää näytteenotto on laitepuhdistamoista. Analyysillä voidaan varmistua, että laitteen säädöt vastaavat kiinteistön kuormitusta (esim. fosforinsaostuskemikaalin oikea annostus). Tulosten perusteella voidaan tarvittaessa muuttaa puhdistamon säätöjä.
- Näyte otetaan näytteenottokaivosta tai purkuputken päästä. Jätevesijärjestelmään tulevan jäteveden laatu on määritelty talousjätevesiasetuksessa ja siitä ei yleensä oteta näytettä.
- Jos kiinteistöllä on vesimittari talousvedelle, ilmoita vedenkulutus näytteen tutkivalle laboratoriolle.
- Vaadi laboratoriolta analyysitulosten lisäksi lausunto järjestelmän puhdistustehosta.